

Ние сме част от KBC group

ГРУПА ДЗИ

**КОНСОЛИДИРАН ГОДИШЕН
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ
ОДИТОР И КОНСОЛИДИРАН
ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

31 декември 2008

**КОНСОЛИДИРАН ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2008 ГОДИНА**

Ние сме част от KBC group

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА ГРУПАТА ДЗИ

Към 31 декември 2008 година

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА И ПАЗАРНА СРЕДА

Краят на 2008 година е белязан от световната финансова и икономическа криза. България като член на ЕС и част от световната икономика не може да остане изолирана от глобалните финансови процеси. Устойчивата макрорамка, благоприятната данъчна среда, стабилната финансова система са факторите, които ограничават ефекта от кризата за нашата страна.

Стойността на брутния вътрешен продукт, произведен през годината, по прогнозни данни възлиза на 60 193 млн. лв. и достигна реален ръст от 6.5 % спрямо предходната година. Процентът на безработица намалява от 6.9 % за 2007 г. на 6.3 % за 2008 г.

Наблюдаваният през последните пет години спад в нивото на безработица продължава през 2008 г. Средното равнище на безработицата за годината е 6.3%, или 0.6 процентни пункта по-ниско от това за 2007 г.

За годината е отчетена инфлация 7.8 %. Основният лихвен процент нараства на 5.77 % в края на 2008.

През 2008 г. Комисията за финансов надзор не е издавала нови лицензи за извършване на застрахователна дейност. Общият брой на лицензираните застрахователи със седалище в България се запазва на 37.

ПРАВЕН СТАТУТ

Застрахователно акционерно дружество ДЗИ (“ЗАД ДЗИ”, “Дружеството-майка”) е търговско дружество по смисъла на Търговския закон, регистрирано е в Република България със седалище и адрес на управление, гр.София, община Средец, бул. ”Цар Освободител” №6 и е дружеството-майка в Група ДЗИ. ЗАД “ДЗИ” е публично дружество от 15 май 2003. Към 31 декември 2008 мажоритарният собственик на ЗАД „ДЗИ”, Кей Би Си Иншурънс НВ, Белгия притежава близо 90% от акционерния капитал на дружеството. Крайното дружество-майка е Кей Би Си Груп НВ Белгия.

Група ДЗИ извършва основно застрахователни и презастрахователни операции по животозастраховане и общо застраховане.

На основание чл. 33, ал.3 от Закона за счетоводството и съгласно 27 ММС, ЗАД “ДЗИ”, в качеството си на предприятие-майка, изготвя консолидиран счетоводен отчет с този на дъщерните дружества, в които пряко или косвено притежава над 50 % от капитала.

Към 31 декември 2008 година Дружеството-майка пряко или косвено, чрез дъщерни дружества, притежава над 50% от акциите в следните търговски дружества, включени в консолидирания финансов отчет:

Наименование на дружеството	Предмет на дейност	Дял на Групата към 31.12.2008
<u>Дружество-майка:</u>		
ЗАД ДЗИ	животозастраховане	100%
Консолидирани дружества:		
ДЗИ Общо застраховане АД	общо застраховане	99.29%
Галоуей България ООД (в ликвидация)	търговска дейност	100%
ДЗИ Отдих и туризъм ЕООД (в ликвидация)	управление на имоти	100%
ДЗИ Инвест АД	инвестиционно посредничество	100%
ДЗИ-Здравно осигуряване АД	здравно осигуряване	92%
Ер Бан ООД (продадено дялово участие в края на 2008)	търговска дейност	-
Медицински център ДЗИ ЕООД	медицинска дейност	92%

Дъщерните дружества са включени в консолидирания отчет по метода на пълната консолидация.

През 2008 г. Групата ДЗИ продаде дяловото си участие в Ер Бан ООД. В консолидирания отчет на групата ДЗИ, Ер Бан ООД участва с резултатите си до дата, на която ДЗИ Общо застраховане престава да упражнява контрол върху дъщерното си дружество.

Всички дружества в Групата ДЗИ са търговски дружества по смисъла на Търговския закон и извършват дейност на територията на Република България.

Към 31 декември 2008 г. две от консолидираните дружества са в ликвидация. Балансовата стойност на техните активи и пасиви не се различава от ликвидационната им стойност.

Дружествата в Групата нямат регистрирани клонове по смисъла на чл.17 от Търговския закон.

ДЕЙНОСТ НА ДРУЖЕСТВАТА В ГРУПАТА

Основната дейност на Група ДЗИ е застрахователни и презастрахователни операции по животозастраховане и по общо застраховане.

Предприятието-майка ЗАД "ДЗИ" и дъщерното дружество "ДЗИ – Общо застраховане" АД са лицензирани през 1998 година за извършване на застрахователна и презастрахователна дейност.

От 15 май 2003 година "ДЗИ" АД е вписано в регистър на публичните дружества и акциите му се търгуват на Българска фондова борса - София.

В края на 2008 г. КВС притежава 3,456,608 акции на ДЗИ или близо 90% от капитала и гласовете в Общото събрание на ДЗИ. Останалите акции са притежание на акционери юридически лица – 10.41% и 0.04% на физически лица.

Възнагражденията на членовете на управителните органи и търговските пълномощници през 2008 година са в размер на 327 хил. лева.

Съгласно Устава на ЗАД "ДЗИ", членовете на управителните органи нямат преференции и ограничения относно придобиването акции на дружеството, както и не притежават такива.

ЗАД "ДЗИ" притежава разрешение от Националния съвет по застраховане № 2 от 13 май 1999 година за извършване на застрахователна и презастрахователна дейност по всички видове застраховки от раздел I-ви "Животозастраховане", с изключение на "Застраховка за изкупуване на капитал", както и по Застраховка "Злополука" - т. 1 от раздел II-ри на Приложението № 1 към Кодекса за застраховане. През 2006 г. ЗАД "ДЗИ" получи лиценз за задължителна застраховка на работниците за трудова злополука.

Приходите от начислени застрахователни премии в ЗАД "ДЗИ" за 2008 година са в размер на 40,972 хил. лева, като се наблюдава увеличение от 0,8 процента спрямо 2007 година. Делът на дългосрочното животозастраховане е 81 % от общия премиен приход на ЗАД "ДЗИ" за 2008 г., а на краткосрочното – 19 %.

Извършените плащания по животозастраховането са в размер на 27,825 хил. лева, което е с 4 % повече от предходната година.

Техническият резултат по животозастраховането е отрицателен в размер на 4,704 хил. лева.

В нетехническата сметка са представени нетните доходи от инвестициите, принадлежащи на дружеството – 12,116 хил. лева.

Финансовият резултат от дейността на ЗАД “ДЗИ” за 2008 година е печалба в размер на 4,354 хил. лева.

“ДЗИ - Общо застраховане” АД е учредено през 1998 година, от който момент извършва дейността по общо застраховане от името на ДЗИ. Дружеството е вписано в търговския регистър на СГС – Фирмено отделение под № 5215 от 1998 г.

“ДЗИ – Общо застраховане” АД притежава разрешение от Националния съвет по застраховане № 3 от 13 май 1998 година за извършване на застрахователна и презастрахователна дейност по всички видове застраховки от раздел II-ри на Приложението към чл.6, ал.2 към Закона за застраховането (отм.) и допълнителен лиценз по застраховката по раздел II, б.”А”, т. 10 от Приложение № 1 към Кодекса за застраховането “Всяка отговорност за вреди, възникваща при използването на сухопътни моторни превозни средства”, съгл. Решение № 1175-ОЗ от 06.12.2006 г. на Комисията за финансов надзор .

През 2008 “ДЗИ – Общо застраховане” АД увеличи капитала си с 55 млн. лв.

Записаните застрахователни премии през 2008 г. са 202,151 хил. лв. Постъпилите премии са 192,868 хил. лв. Ръстът на начислените премии спрямо 2007 година е 8,3 %, а на постъпилите – 17,7 %.

Изплатени са застрахователни обезщетения в размер на 95,084 хил. лв. Нетният от презастраховане и регреси размер на изплатените обезщетения възлиза на 94,694 хил. лева. В сравнение с предходната 2007 година нетният размер на щетите е по-висок с 40,2 %.

В нетехническата сметка са представени нетните доходи от инвестициите, в размер на 11,106 хил. лева.

Техническият резултат, без разпределен инвестиционен доход по общо застраховане е загуба 33,956 хил. лева.

Финансовият резултат от дейността на “ДЗИ – Общо застраховане” АД за 2008 година е загуба в размер на 23,588 хил. лева.

“ДЗИ – Здравно осигуряване” АД е учредено през 2000 г. с предмет на дейност доброволно здравно осигуряване. През 2003 – 2004 г. дружеството получава лицензия за доброволно здравно осигуряване за следните здравноосигурителни пакети: подобряване на здравето и предпазване от заболяване, извънболнична медицинска помощ, болнична медицинска помощ, комплексна медицинска помощ и медицински транспорт.

В годишния отчет за доходите на Дружеството реализираните приходи са 2,919 хил. лв. Отчетените разходи са в размер на 2,971 хил. лв.

Финансовият резултат от дейността на “ДЗИ -ЗО” АД за 2008 година е загуба в размер на 52 хил. лева.

“ДЗИ-Инвест” АД е акционерно дружество, получило през 1999 г. разрешение за дейност като инвестиционен посредник от Комисията по ценни книжа и фондовите борси и през 2000 г. е получило разрешение от БНБ за извършване на сделки с чуждестранни платежни средства за плащане в брой и по безкасов начин.

Дружеството има предмет на дейност поемане на емисии ценни книжа за собствена и чужда сметка, сделки с ценни книжа за собствена и чужда сметка, управление на индивидуални портфейли от ценни книжа и/или пари, сделки с чуждестранна валута в наличност и по безкасов път.

В годишния отчет за приходите на Дружеството, приходите от дейността на “ДЗИ-Инвест” АД са в размер на 1,908 хил. лв.

Разходите за дейността са в размер на 3,136 хил. лв.

Финансовият резултат за 2008 г. е загуба в размер на 1,228 хил. лв.

“Галоуей България” ООД (в ликвидация, считано от 12.08.2008 г.и заведено решение №20080812114559 Агенция по вписвания) е търговско дружество, регистрирано през 2003 г. с предмет на дейност търговско представителство и посредничество, консултации, маркетинг и реклама, спедиторска, складова и лизингова дейност, външноикономическа дейност и реекспорт, производство и търговия с офисна техника и оборудване и др.търговски дейности, незабранени от закона.

В годишния отчет за приходите и разходите на Дружеството са посочени приходи в размер на 152 хил. лв. и разходи в размер на 1 хил. лв. “Галоуей България” ООД приключва 2008 година с финансов резултат печалба в размер на 151 хил. лв.

“ЕР БАН” ООД е търговско дружество, регистрирано през 1993 г., с предмет на дейност поддръжка и експлоатация на летателен отряд за оказване на спешна медицинска и друга помощ, международни и вътрешни авиационни превози и др. дейности, незабранени от закона.

В края на 2008 г. Дружеството е продадено и излиза от Групата ДЗИ.

В годишния отчет за приходите и разходите на Дружеството са посочени 482 хил. лв. като приходи от обичайната дейност и 1,312 хил. лв. разходи по дейността. “ЕР БАН” ООД приключва 2008 г. с финансов резултат - загуба в размер на 830 хил. лв.

Медицински център ДЗИ ЕООД е търговско дружество, регистрирано през 2004 г., с предмет на дейност специализирана извънболнична помощ. Дружеството е специализирано медицинско заведение за извънболнична помощ.

В годишния отчет за доходите на Дружеството реализираните приходи от дейността за 2008 година са в размер на 117 хил. лв. и представляват постъпления и дължими суми по договори за оказани медицински услуги и медицински транспорт.

Разходите по дейността са в размер на 104 хил. лв.

Финансовият резултат от дейността на “МЦ ДЗИ” ЕООД за 2008 година е печалба в размер на 13 хил. лева.

“ДЗИ Отдых и туризъм” ЕООД (в ликвидация, считано от 20.05.2008 г. и заведено решение с №20080520174313 Агенция по вписвания) - няма дейност от 2004г.

СЧЕТОВОДНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И СТАНДАРТИ

Всички дружества в Група ДЗИ са търговски дружества по смисъла на Търговския закон и извършват дейността си на територията на Република България.

Дружествата в Групата формулират и прилагат своята счетоводна политика в съответствие със законовите разпоредби в Република България. Финансовите отчети са представени при спазване на принципите, определени с чл. 4 от Закона за счетоводството, които са и основни принципи съгласно Общите положения за изготвяне и представяне на счетоводни отчети, одобрени от Комитета по МСС през м. април 1989 г.

Консолидираният финансов отчет е изготвен в съответствие с националното счетоводно законодателство, приложимо в България.

Дружествата от групата прилагат еднаква счетоводна политика относно методите за оценка и отчитане на еднородни активи и пасиви. Когато е необходимо, са извършени корекции и рекласификации на финансовите данни от индивидуалните отчети на дъщерните дружества с цел уеднаквяване на счетоводните им политики с политиката на другите членове на Групата. Приложените конкретни методи за оценка на активите и пасивите са оповестени в Бележките към счетоводния отчет.

В консолидирания финансов отчет са дефинирани основно три сектора – общо застраховане и животозастраховане и нефинансови институции.

ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

Дъщерните дружества са включени в консолидирания отчет по метода на пълната консолидация. Всички съществени вътрешно-групови салда и вътрешно-групови сделки и произтичащите печалби и загуби са елиминирани в резултат на консолидационните процедури.

- В консолидирания отчет за доходите на Групата, в техническата сметка по **Общо застраховане** записаните премии са 202,151 хил. лв. Реализираните премии, нетно от презастраховане и изменението на пренос-премийния резерв са 193,538 хил. лева. Начислените обезщетения и плащания, нетно от презастраховане и изменението на резерва за предстоящи плащания са 128,810 хил. лева. В техническата сметка са показани извършените нетни разходи за комисиони – 41,939 хил. лв. и административните разходи – 29,407 хил. лева.

Техническата сметка по общо застраховане съдържа обезценка на вземания за несъбрани премии – 13,810 хил. лв., разходи за вноски в гаранционни фондове – 3,886 хил. лв. и други технически разходи – 9,188 хил. лева.

Техническият резултат по общо застраховане е загуба в размер на 23,827 хил. лева.

- В консолидирания отчет за доходите на Групата, в техническата сметка по **Животозастраховане** записаните премии са 40,262 хил. лв. Реализираните премии, нетно от презастраховане и изменението на пренос-премийния резерв са 39,941 хил. лева. Начислените обезщетения и плащания, нетно от презастраховане и изменението на резерва за предстоящи плащания са 27,664 хил. лева. В техническата сметка са показани извършените нетни разходи за комисионни – 2,451 хил. лв. и административните разходи – 12,500 хил. лева.

Техническата сметка по животозастраховане съдържа и други технически разходи в размер на 3,205 хил. лева.

Техническият резултат по животозастраховане е загуба 5,158 хил. лева.

- Нетният доход от инвестиции в техническата сметка на общо застраховане е 8,821 хил. лв., или с 4,108 хил. лв. повече в сравнение с 2007 г.;

- Разпределената доходност в техническата сметка на животозастраховане е 4,210 хил. лв., или със 702 хил. лв. повече в сравнение с 2007 г.

- Резултатът от дейността на нефинансовите дружества в Групата е загуба в размер на 1,962 хил. лв.

- Нетният резултат на Групата ДЗИ за 2008 г. е загуба в размер на 22,451 хил. лв.

- Консолидираният финансов резултат е загуба в размер на 24,296 хил. лв.

Балансовото число е 594,880 хил. лв. за 2008 г., срещу 582,553 хил. лева за 2007 г.

Общият размер на активите на групата ДЗИ към 31 декември 2008 година е 594,880 хил. лева, като се отчита ръст от 2,1 % спрямо предходния отчетен период.

Инвестициите включват инвестиционни имоти, които представляват 3,2 % от активите на групата. Техният размер се увеличава спрямо 2007 година с 5.7%.

Дълготрайните активи за дейността са в размер на 18,032 хил. лв. и относителен дял 3 %.

Вземанията и авансите са 257,253 хил. лева или 43 % относителен дял в активите на групата. Другите активи, показани в баланса са: отсрочени аквизиционни разноси 2,876 хил. лева, парични средства – 14,708 хил. лв. и дял на презастрахователите в застрахователните резерви – 12,829 хил. лева.

Задълженията на Групата ДЗИ към 31.12.2008 година са в размер на 339,692 хил. лева. В основната част – 88.1 %, това са технически резерви в размер на 299,246 хил. лева. От тях 88,020 хил. лева са тези по животозастраховането, 209,667 хил. лв. са резервите по общо застраховане и 1,559 хил. лв. са резервите по здравно осигуряване.

Краткосрочните задължения в размер на 33,080 хил. лв. произлизат от разчетните отношения през последния месец на годината.

Нетният размер на активите на дружеството е 254,517 хил. лева. Собственият капитал на Групата ДЗИ се състои от основен капитал в размер на 38 600 хил. лв., преоценъчни, общи резерви и запасен фонд – 240,213 хил. лв., както и натрупана загуба в размер на 24,296 хил. лева.

Параметрите на коригираната граница на платежоспособност за Групата ДЗИ, регламентирана по Кодекса за застраховането като основен показател, характеризиращ финансовата стабилност на застрахователите, за 2008 година на ЗАД “ДЗИ” са следните:

- Коригирана Граница на платежоспособност - 152 554 хил. лв.
- Собствени средства - 188 381 хил. лв.

Застрахователните дружества разполагат със собствени средства, достатъчни за покриване границата на платежоспособност.

Всички изисквания на Кодекса за застраховането са изпълнени.

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Застрахователен риск в животозастраховането

Животозастрахователната дейност, извършвана от Групата е поемане на риска от загуба на живот или телесна цялост от застрахованите лица, които са преки субекти на риска. Такива рискове могат да бъдат свързани със задължение за изплащане при смърт или нетрудоспособност, при събития, свързани със здравето или нарушение на телесната цялост при злополуки. Групата е изложена на несигурност, свързана с честотата и размера на претенциите по договорите. Групата също така е изложена на пазарен риск чрез застрахователните и инвестиционните си дейности. Застрахователния риск се оценява поотделно за всеки застрахователен договор.

Основните рискове в животозастраховането са свързани със смъртност, нетрудоспособност (инвалидност), заболяемост, преживяване, откупи и отпадания, и разходите на Групата. Тези рискове влияят пряко на размера на техническите резерви към датата на баланса.

Към 31.12.2007 и 31.12.2008 е заделена допълнителна сума към математическия резерв по застраховките “Живот” за покритие на очакваното превишаване на действителните разходи в бъдеще, от която най-голяма част е предвидена за застраховките от стария портфейл. При допълнително превишение на действителните разходи над тези, включени при изчисление на застрахователните премии, Групата следва да начисли допълнителен резерв и съответно да признае текущи разходи в отчета за доходите.

Групата управлява застрахователния риск, който поема, чрез ограничения на застрахователните лимити, подобряване на процедурите за сключване на договорите, разработване на нови продукти и методи за ценообразуване, централизирано управление на презастраховането и мониторинг на възникващите искове.

Групата използва методи за оценка и контрол на застрахователните рискове, включващи различни анализи и тестове на чувствителността. Теорията на вероятностите се прилага при ценообразуването на портфейла от застрахователни полици и заделяне на застрахователни резерви. Основният риск е свързан с факта, че честотата и размера на щетите и претенциите може да бъдат по-големи от очакваните стойности.

Застрахователният риск е свързан с отклонението на извършените плащания за щети от очакваната им стойност произтичащо от факта, че честотата и размерът на претенциите е по-голям от прогнозирания. Застрахователните събития са случайни величини, като техният брой и размер е възможно да варира през различните години. Поради характера на всеки застрахователен договор, този риск е случаен и съответно непредвидим.

Презастрахователната стратегия на Групата има за цел постигането на диверсификация на рисковете, за да се осигури балансиран портфейл от сходни рискове, което да намали променливостта на резултата. Ръководството на Групата определя степен на самозадържане, сумите над която се презастраховат. На презастрахователя се отстъпват премии над самозадържането, за които е поета отговорност чрез сключения застрахователен договор, какъвто е случаят със застраховките “Живот” и “Злополука”.

Основен презастраховател на Групата в животозастраховането е най-големия презастраховател в света – Munich Reinsurance Company.

Застрахователен риск в общото застраховане

Дейността на Групата по общо застраховане е свързана с подписването на застрахователни договори, като по този начин тя поема определени рискове.

Застрахователният риск е свързан с евентуалната невъзможност на застрахователя да погаси задължението си в договорения срок. Застрахователният риск се преценява поотделно за всеки застрахователен договор.

Групата управлява застрахователния си риск, чрез прилагането на ограничения на подписваческите си процедури, подходящи методи за оценка на необходимите премии и за оценка на бъдещите задълженията, презастрахователна политика и мониторинг на извършените разходи за основна дейност.

Застрахователният риск е свързан с отклонението на извършените плащания за щети от очакваната им стойност произтичащо от факта, че честотата и размерът на претенциите е по-голям от прогнозирания. Основно влияние върху броя на предявяваните претенции оказва включването на нови покрития към застрахователните договори, а върху размера им очакваната инфлация.

Застрахователните събития са случайни величини, като техният брой и размер е възможно да варира през различните години. Поради характера на всеки застрахователен договор, този риск е случаен и съответно непредвидим.

Отговорността на Групата за всяко застрахователно събитие при Застраховки на отговорности е в рамките на договорения лимит за едно или повече събития, а при Всички останали застраховки в рамките на подписаната застрахователна сума. Групата сключва презастрахователни договори, за да ограничи влиянието на значими единични събития.

Групата презастрахова част от рисковете, които застрахова и така ограничава общия размер на задълженията. Презастрахователната политика включва основно непропорционални презастрахователни договори и ограничен брой факултативи.

Презастрахователните договори са пласирани на различни презастрахователи, за да се ограничи ефектът от евентуална загуба в резултат на едно застрахователно събитие.

Застрахователен риск в здравното осигуряване

Застрахователният риск представлява възможност за негативно отклонение от очакваните стойности на задълженията, породена от несигурност в процеса на определянето им.

Основни застрахователни рискове:

- Риск свързан с премиите – премията, която ще бъде спечелена през следващ период да не е достатъчна за покритие на поетите отговорности, поради проява на икове с по-висок размер и честота.
- Риск, свързан с резервите – отговорността по щети, възникнали в минал период, но непредадени в отчетния, може да се окаже по-висока от оценената.
- Риск, свързан с разходите на дружеството – разчетените разходи за аквизиция, административни разходи и разходи за уреждане на претенции да са по-ниски от реалните поради обем на портфейл по-малък от очаквания.

Рисковете се контролират с подходяща подписваческа политика, определяне на премии, заделяне на адекватни по размер резерви, инвестиране на резерви и собствени средства и политика по уреждане на претенции.

ЗНАЧИМИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ

Финансови инструменти

Кредитите и вземанията, възникнали първоначално при Групата, са оценени по амортизирана стойност по метода на ефективния лихвен процент. Това е метод за изчисляване на амортизираната стойност на финансовите активи и за разпределение на лихвения приход през съответния период. Ефективният лихвен процент е лихвата, която точно дисконтира очакваните бъдещи постъпления. Активите, за които няма фиксиран падеж се оценяват по цена на придобиване. Всички финансови активи подлежат на проверка за обезценка и се обезценяват, в случай че възстановимата им стойност е по-ниска от балансовата.

Финансовите активи, държани за търгуване са финансови активи, които са държани с цел получаване на печалба от краткосрочните колебания в цената. При първоначалното признаване, тези активи се оценяват по цена на придобиване. След първоначалното признаване, финансовите активи, държани за търгуване, се оценяват по справедлива стойност въз основа на официални борсови цени. Когато няма на разположение пазарни цени, справедливата стойност се оценява въз основа на подходящи оценъчни модели, така че да се отразят специфичните обстоятелства, свързани с емитента на финансовия инструмент. Положителните и отрицателните разлики от преоценката на финансовите активи до справедливата им стойност или от сделки с финансови активи са включени в отчета за доходите.

Финансовите активи на разположение за продажба са тези финансови активи, които не са класифицирани като финансови активи, държани за търгуване. При първоначалното признаване тези активи се оценяват по цена на придобиване. След първоначалното признаване, финансовите активи, обявени за продажба се оценяват по справедлива стойност въз основа на официални котировки, съгласно правила за оценка на активите. При невъзможност да се приложат пазарни цени, справедливата стойност се оценява въз основа на подходящи оценъчни модели, така че да се отразят специфичните обстоятелства, свързани с емитента на финансовия инструмент. Положителните и отрицателните разлики от оценката на финансовите активи до справедливата им стойност се представят в собствения капитал, формира се преоценъчен резерв, а валутните разлики от промени в амортизираната им стойност се признават в отчета за доходите, съгласно МСС 39 Финансови инструменти: признаване и оценяване”.

Инвестициите, които не се търгуват на активен пазар и за които други методи за разумно определяне на справедливата стойност са неприложими, се оценяват по амортизирана стойност, ако имат фиксиран падеж и по цена на придобиване, ако нямат фиксиран падеж.

Покупките и продажбите на финансови инструменти се отчитат в баланса по метода дата на уреждане.

Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви

Международен счетоводен стандарт 32 Финансови инструменти: оповестяване и представяне изисква да се оповести в бележките към финансовия отчет информация за справедливата стойност на финансовите активи и пасиви. За тази цел справедливата стойност се дефинира като стойността, за която един актив може да бъде заменен или едно задължение уредено при честна сделка между информирани и желаещи осъществяването на сделката страни. Политиката на Групата е да оповестява информация за справедливата стойност на тези финансови активи и пасиви, за които съществува надеждна пазарна информация за тяхната справедлива стойност.

Провизии за гаранции и други задбалансови кредитни ангажименти

Размерът на провизиите за гаранции и други задбалансови кредитни ангажименти се признава за разход и задължение, когато Групата има текущи правни или конструктивни задължения, които са възникнали в резултат на минало събитие и вследствие на това е вероятно изходящ поток, включващ икономически изгоди, да бъде необходим за покриване на задължението и може да бъде направена надеждна оценка на размера на задължението. Всички загуби в резултат от признаване на провизии за задължения се отнасят в отчета за доходите за съответния период.

Финансови рискове

При оперативната си дейност, Групата е изложена на финансови рискове, които произтичат от финансовите активи и пасиви на Групата, презастрахователни активи и пасиви и технически резерви. Дружествата са разработили и въвели правила и процедури за управление и контрол на риска с цел да определят, управляват и контролират степента на финансов риск. Правилата и процедурите за управление и контрол на риска се приемат от Управителните съвети и се одобряват от Надзорните Съвети. Главната цел на рисковата политика е да наложи ясно определени параметри за операциите на Групата, така че да ограничи максимално потенциалното негативно влияние на рисковете върху финансовите резултати на Групата.

Като член на Групата Кей Би Си, всяко от Дружествата в Групата ДЗИ е в процес на промяна на процедурите си по управление на риска в съответствие със стандартите и изискванията на Групата Кей Би Си.

Най-важните компоненти на финансовия риск са лихвеният риск, кредитният риск, ликвидният, валутният и пазарен риск.

Лихвеният риск е свързан с ефектите от изменението на пазарните лихвени равнища върху финансовото състояние на Групата и нейните парични потоци. Справедливата стойност на облигациите с фиксиран купон, включени в инвестиционния портфейл на Групата може да се промени в резултат на промените в пазарните лихвени проценти. Лихвените доходи от инструментите с плаваща лихва, както и доходността, очаквана от държателите на полици, може да се промени при промяна на пазарните лихвени проценти. Лихвеният риск се наблюдава и управлява чрез подходящ избор между инструменти с фиксирана и плаваща лихва, както и чрез съпоставяне на матуритета на активите и задълженията.

Кредитният риск е рискът контрагентите на Групата да не могат да изплатят своите задължения, когато те станат дължими. Групата заделя провизии за загуби от обезценка към датата на баланса. Концентрацията на кредитен риск се разпределя между портфейл от инвестиции от финансови активи за търгуване, финансови активи на разположение за продажба, търговските и банковите вземания и в по-малка степен краткосрочни и други инвестиции на Групата. Ограниченията върху експозициите на контрагентите на Групата се определят в съответствие с кредитните политики на Групата Кей Би Си.

Ликвидният риск е свързан с несъответствие на матурирещите структури на активите и пасивите. Групата ежедневно изплаща обезщетения по застрахователни полици, както и други задължения, които възникват при обичайната дейност. Дружествата от Групата ежедневно следят и контролират своите потребности от ликвидност чрез управление на входящите и изходящите парични потоци. Безсрочните и краткосрочните депозити във финансови институции се използват за осигуряване на необходимата ликвидност.

Валутният риск е свързан с риска стойността на финансовите активи и пасиви да се промени поради изменение на валутния курс.

Групата е изложена на валутен риск при извършване на трансакции, деноминирани в чужда валута. Трансакциите, деноминирани в чужда валута поражда печалби и загуби от разлики във валутни курсове. Към 31 декември 2008, финансовите активи и пасиви на Групата, деноминирани в евро не поражда валутен риск, тъй като в условията на установения валутен борд в страната, курсът на лева към еврото е фиксиран. Тъй като Групата представя финансовите си отчети в лева, последните могат да бъдат повлияни от движения на валутните курсове между валути различни от еврото и българския лев.

В съответствие с политиките на Група Кей Би Си, Групата ДЗИ ограничава валутната си експозиция, като за тази цел през 2008 е осъществила няколко сделки с деривативи с оглед ограничаването предимно на експозицията си в щатски долари.

Групата е изложено на различни **пазарни рискове**. Пазарният риск се свързва с вероятността от настъпване на бъдещи промени в преобладаващите пазарни условия, които биха повлияли съществено върху финансовото състояние на Групата. Пазарните рискове възникват по отношение позициите на Групата в лихвени, валутни, капиталови и други финансови инструменти, които са зависими в една или друга степен от промените в общите или специфични пазарни условия, като промяна в лихвените нива, кредитните маржове, курсовете на чуждестранните валути, цените на капиталовите инструменти и други. Пазарният риск е извън контрола на Групата и като цяло не може да бъде диверсифициран. Основен метод за намаляване на пазарния риск и неговите компоненти е събиране и обработване на информация за макроикономическата среда и на тази база – прогнозиране и приспособяване на инвестиционната политика към очакваните промени в средата.

Операционен риск

Операционният риск се изразява в отклонение от очакваните резултати произтичащо от неадекватни или не действащи вътрешни процеси, хора и системи, или от външни събития.

За управление на операционния риск и при прилагане и разработване на методи, политики и процедури, Дружествата от Групата ДЗИ използва и въвежда действащата методика и стандарти на Група КВС. Главни инструменти за управлението на операционния риск са:

- База данни за операционни събития довели до реализирана загуба;
- Въвеждане на стандарти на Група КВС за управление на операционния риск;
- Оценки и анализи на случили се операционни събития във финансовия сектор;
- Организиране на работни групи за извършване на самооценка на операционния риск;
- Откриване и анализиране на ключови рискови индикатори в ежедневната оперативна дейност.

През 2008 управлението на операционния риск е обособено в новосъздадена дирекция „Управление на стойността и риск“. За целите на управлението на операционния риск функционира „Комитет по операционния риск“ с председател Изпълнителен Директор Финанси и Риск. Също така са определени отговорници по операционния риск в направленията – общо застраховане, животозастраховане, счетоводство, информационни технологии, правна дирекция. Работата на Дирекция „Управление на стойността и риска“ и отговорниците по операционен риск е в тясно сътрудничество с всички обособени звена на дружествата от Групата на ДЗИ.

През 2008 са реализирани:

- Преглед и анализ на съществуващите правила и процедури за управление на операционния риск в Групата;
- Въведена е работната рамка на Група КВС за управление на операционния риск;
- Приет е план 2009 за оценка и въвеждане на стандарти за работа с цел управление на операционния риск, предстои въвеждането на базата данни за операционни събития довели до реализирана загуба.

СТРАТЕГИЯ НА РАЗВИТИЕТО

Целта на стратегията на ДЗИ е компанията да запази пазарния дял на българския застрахователен пазар посредством превръщане в лидер на печеливщия ръст.

С цел постигане на това ДЗИ ще предприеме следните инициативи:

- Укрепване на търговската мрежа- в това отношение са планирани и изпълнени инициативи както за повишаване ефективността на съществуващата мрежа, така и за развитие на нови търговски канали.

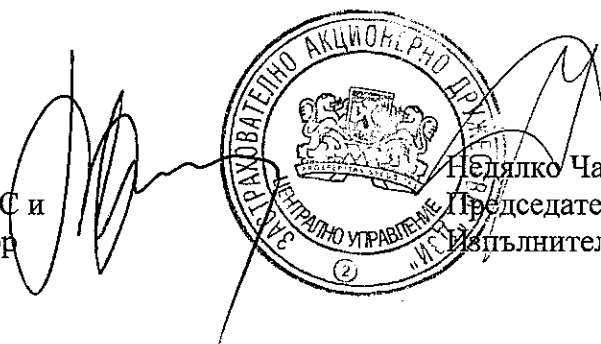
- Съществуващите продукти в Животозастраховането, Общото застраховане и Здравното осигуряване да се направят по-привлекателни.
- Да се подобри печалбата, чрез ориентиране на продуктовия микс към печеливши продукти, което ще се реализира чрез постигане на ръст над пазарния за тези ключови продукти.
- Да се намали квотата на разходите – чрез относително намаляване на базата на постоянните разходи и чрез разпределяне на разходите за персонал върху по-големи обеми.
- Да се инвестира в постигането на риск и вътрешен контрол на ниво, отговарящо на КВС стандартите. Тази инициатива ще доведе до сигурност за това, че ръста на ДЗИ ще бъде управляван чрез приета рамка на допустимост на риск, и че неочакваните загуби, които биха могли да застрашат ДЗИ в бъдеще се свеждат до минимум.

Тези инициативи трябва да бъдат подкрепени с мерки за да сме сигурни, че са положени основите като необходимо условие за тези амбициозни инициативи: мотивирана работна сила, добра ИТ система и адекватни помещения. В тези насоки важни инвестиции се изискват:

- В Човешки ресурси: понататъшно изпълнение на Проекта по възнагражденията, инициативи с които проекта по възнагражденията да се направи по-ориентиран към резултатите, включително внедряване на бонус системи, програми за обучение, подобряващи лидерските умения.
- В ИТ: инвестиции, с които да се постигне ниво на хардуеъра и софтуеъра съответстващо на минималните изисквания на КВС, също както и инициативи за улесняване на търговските процеси.
- В Сгради: инвестиции в нови търговски помещения и ремонт на съществуващите

Настоящият Доклад е одобрен от Управителния съвет на ЗАД “ДЗИ” с Протокол № 11 от 16 март 2009.

Валери Алексиев -
Зам. Председател на УС и
Изпълнителен директор

Недялко Чандъров -
Председател на УС и
Изпълнителен директор

**ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР И
КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

31 ДЕКЕМВРИ 2008

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

ДО АКЦИОНЕРИТЕ НА ЗАД ДЗИ

Доклад върху консолидирания финансов отчет

1. Ние извършихме одит на приложения консолидиран финансов отчет на ЗАД ДЗИ (“Групата”), включващ консолидирания счетоводен баланс към 31 декември 2008 и консолидирания отчет за доходите, консолидирания отчет за промените в собствения капитал и консолидирания отчет за паричните потоци за годината, приключваща на тази дата, както и обобщеното оповестяване на съществените счетоводни политики и другите пояснителни приложения.

Отговорност на ръководството за консолидирания финансов отчет

2. Отговорността за изготвянето и достоверното представяне на този консолидиран финансов отчет в съответствие с националното счетоводно законодателство, приложимо за застрахователни дружества в България, както е оповестено в бележка 3.1.1 към приложения консолидиран финансов отчет, се носи от ръководството. Тази отговорност включва: разработване, внедряване и поддържане на система за вътрешен контрол, свързана с изготвянето и достоверното представяне на консолидирания финансов отчет, който да не съдържа съществени неточности, отклонения и несъответствия, независимо дали те се дължат на измама или на грешка; подбор и приложение на подходящи счетоводни политики; и изготвяне на приблизителни счетоводни оценки, които да са разумни при конкретните обстоятелства.

Отговорност на одитора

3. Нашата отговорност се свежда до изразяване на одиторско мнение върху този консолидиран финансов отчет, основаващо се на извършения от нас одит. Нашият одит бе проведен в съответствие с професионалните изисквания на Международните одиторски стандарти. Тези стандарти налагат спазването на етичните изисквания, както и одитът да бъде планиран и проведен така, че ние да се убедим в разумна степен на сигурност доколко консолидираният финансов отчет не съдържа съществени грешки.
4. Одитът включва изпълнението на процедури с цел получаване на одиторски доказателства относно сумите и оповестяванията, представени в консолидирания финансов отчет. Избраните процедури зависят от преценката на одитора, включително оценката на рисковете от съществени неточности, отклонения и несъответствия в консолидирания финансов отчет, независимо дали те се дължат на измама или на грешка. При извършването на тези оценки на риска одиторът взема под внимание системата за вътрешен контрол, свързана с изготвянето и достоверното представяне на консолидирания финансов отчет от страна на Групата, за да разработи одиторски процедури, които са подходящи при тези обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на системата за вътрешен контрол на Групата.

Одитът също така включва оценка на уместността на прилаганите счетоводни политики и разумността на приблизителните счетоводни оценки, направени от ръководството, както и оценка на цялостното представяне в консолидирания финансов отчет.

5. Считаме, че извършеният от нас одит предоставя достатъчна и подходяща база за изразеното от нас одиторско мнение.

Мнение

6. По наше мнение, консолидираният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Групата към 31 декември 2008, както и нейните финансови резултати от дейността и паричните потоци за годината, приключваща на тази дата, в съответствие с националното счетоводно законодателство, приложимо за застрахователните дружества в България, както е оповестено в бележка 3.1.1 от приложения консолидиран финансов отчет.

Обръщане на внимание

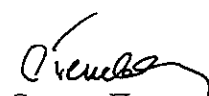
7. Без да изразяваме резерви към нашето мнение, обръщаме внимание на бележка 3 към приложения консолидиран финансов отчет, в която е оповестено, че Групата е изготвила консолидирания финансов отчет в съответствие с националното счетоводно законодателство, приложимо за застрахователните дружества в България, което изисква застрахователните дружества да образуват и поддържат застрахователни резерви съгласно методология, установена от Комисията по финансов надзор. Застрахователните резерви, изчислени на базата на методологията, установена от местното законодателство е възможно да се различават значително от тези, изчислени на базата на международната практика.

Доклади върху други правни и регулаторни изисквания – Годишен консолидиран доклад за дейността на Групата съгласно чл. 33 от Закона за счетоводството

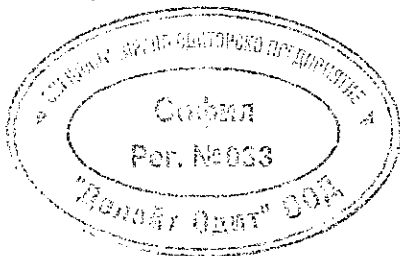
8. Съгласно изискванията на Закона за счетоводството, чл. 38, алинея 4, ние прегледахме приложения Годишен консолидиран доклад за дейността на Групата. Годишният консолидиран доклад за дейността на Групата, изготвен от ръководството, не е част от консолидирания финансов отчет. Историческата финансова информация, представена в Годишния консолидиран доклад за дейността на Групата, съставен от ръководството, съответства в съществените си аспекти на финансовата информация, която се съдържа в годишния консолидиран финансов отчет на Групата към 31 декември 2008, изготвен в съответствие с националното счетоводно законодателство, приложимо за застрахователни дружества в България. Отговорността за изготвянето на Годишния консолидиран доклад за дейността на Групата от 16 март 2009, се носи от ръководството на Групата.

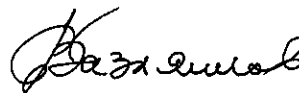
Deloitte Audit

Делойт Одит ООД

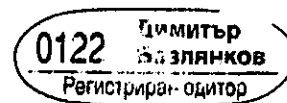
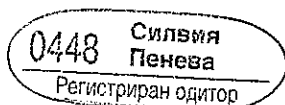

Силвия Пенева
Управител
Регистриран одитор

Димитър Базлянков
Регистриран одитор

1 април 2009
София

ГРУПА ДЗИ

КОНСОЛИДИРАН СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

	Бележка	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
АКТИВИ			
Материални и нематериални дълготрайни активи	5.1	18,032	23,058
Инвестиционни имоти	5.2	18,908	17,892
Нетекущи активи държани за продажба	5.3	-	5,159
Кредити и вземания, възникнали първоначално при Групата	5.4	257,253	296,810
Финансови активи на разположение за продажба	5.5	192,183	100,075
Финансови активи държани за търгуване	5.6	6,498	43,818
Парични средства	5.7	14,708	18,755
Отсрочени аквизиционни разходи	5.8	2,876	2,362
Дял на презастрахователите в застрахователните резерви	5.9	12,829	12,423
Вземания по регреси	5.10	2,698	3,366
Вземания по записани застрахователни премии	5.11	58,706	52,524
Актив по отсрочени данъци	19	1,511	311
Други активи	5.12	8,678	6,000
ОБЩО АКТИВИ		594,880	582,553
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ			
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен капитал	6	38,600	38,600
Запасен фонд		2,722	2,604
Преоценъчен резерв		(9,921)	3,179
Резултат на Групата за периода		(24,296)	4,192
Общи резерви		247,412	243,637
Общо собствен капитал и резерви		254,517	292,212
Малцинствено участие		671	329
ТЕХНИЧЕСКИ РЕЗЕРВИ			
Резерви по животозастраховане	7.1	88,020	84,013
Резерви по общо застраховане	7.2	209,667	173,276
Резерви по здравно осигуряване	7.3	1,559	1,158
Общо технически резерви		299,246	258,447
ЗАДЪЛЖЕНИЯ			
Депозити по застраховки		4,872	4,190
Деривативни финансови инструменти	5.6	715	-
Други краткосрочни задължения	8	33,080	26,242
Пасив по отсрочени данъци	19	1,779	1,133
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ		40,446	31,565
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ		594,880	582,553

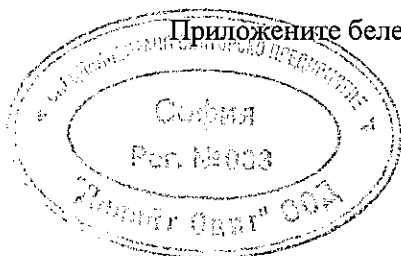
Финансовият отчет е одобрен от името на Група ДЗИ от:

Недялко Чандъров – Главен изпълнителен директор Рик Янсен – Изпълнителен директор

16 март 2009

Приложените бележки са неделима част от този финансов отчет.

01/04/2009

Силвия Пенева
0448
Регистриран одитор

0122
Димитър Базилянков
Регистриран одитор

ГРУПА ДЗИ

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ДОХОДИТЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

	Бележки	Продължаващи дейности годината, приключваща на 31.12.2008	Преустановена дейност годината, приключваща на 31.12.2008	Общо годината, приключваща на 31.12.2008	Общо годината, приключваща на 31.12.2007
Резултат от техническата сметка по общо застраховане	стр. 3	(23,827)	-	(22,997)	(16,840)
Резултат от техническата сметка по животозастраховане	стр. 4	(5,158)	-	(5,158)	(1,222)
Резултат от преустановена дейност преди данъци	20	-	(830)	(830)	-
Нетен доход от финансови активи	17	23,742	-	23,742	26,114
Нетен доход от инвестиции в техническата сметка по общо застраховане		(8,821)	-	(9,651)	(4,713)
Разпределена доходност в техническата сметка по животозастраховане		(4,210)	-	(4,210)	(3,508)
Други приходи (разходи), нетно	18	(6,077)	-	(6,077)	4,111
Печалба (загуба) преди данъци		<u>(24,351)</u>	<u>(830)</u>	<u>(25,181)</u>	<u>3,942</u>
Приход („разход“) за данъци върху печалбата	19	1,728	-	1,728	(176)
Печалба (загуба) след данъци, преди печалба от продажба на преустановена дейност		(22,623)	(830)	(23,453)	3,766
Печалба (загуба) от продажба на преустановена дейност		-	(1,015)	(1,015)	-
Дял на малцинството в резултатите на дъщерните дружества		172	-	172	426
НЕТНА ПЕЧАЛБА (ЗАГУБА) НА ГРУПА ДЗИ		<u>(22,451)</u>	<u>(1,845)</u>	<u>(24,296)</u>	<u>4,192</u>

Финансовият отчет е одобрен от името на Група ДЗИ от:

Недялко Чандъров – Главен изпълнителен директор Рик Янсен – Изпълнителен директор

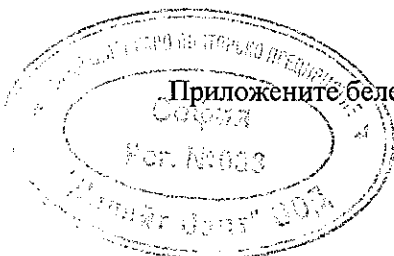
01/04/2009

16 март 2009

0448 **Силвия Пенева**
Регистриран одитор

0122 **Димитър Базлянков**
Регистриран одитор

Приложените бележки са неделима част от този финансов отчет.

ГРУПА ДЗИ

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ДОХОДИТЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

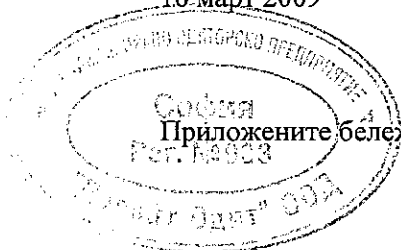
Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

	Бележки	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
ТЕХНИЧЕСКА СМЕТКА – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ			
Записани премии	9.1	202,151	186,533
Премии по пасивно презастраховане	9.3	(6,697)	(9,837)
Изменение на пренос-премийния резерв	7.2	(1,051)	(9,199)
Изменение на презастрахователния дял в пренос-премийния резерв		(865)	(2,474)
Реализирани премии, нетно от презастраховане		193,538	165,023
Нетен доход от инвестиции		8,821	4,713
Изплатени обезщетения, нетно от суми, възстановени по регресен път	10.1	(95,005)	(69,091)
Дял на презастрахователите в изплатените обезщетения		232	1,078
Изменение на резерва за предстоящи плащания	7.2	(35,340)	(24,831)
Изменение на презастрахователния дял в резерва за предстоящи плащания		1,303	1,719
Начислени обезщетения, нетно от презастраховане		(128,810)	(91,125)
Приходи от участие в резултата по презастраховане	11	40	178
Други технически приходи		932	274
Нетни разходи за комисион и такси	12	(41,939)	(35,916)
Вноски в гаранционни фондове	13	(3,886)	(4,400)
Административни разходи	14	(29,407)	(26,289)
Обезценка на несъбираеми вземания от премии	15	(13,810)	(17,517)
Други технически разходи	16.1	(9,188)	(11,662)
Изменение на запасния фонд		(118)	(119)
ТЕХНИЧЕСКИ РЕЗУЛТАТ ПО ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ		(23,827)	(16,840)

Финансовият отчет е одобрен от името на Група ДЗИ от:

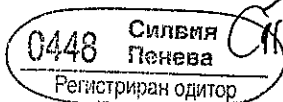
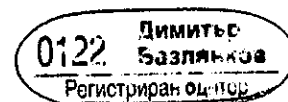
Недялко Чандъров – Главен изпълнителен директор Рик Янсен – Изпълнителен директор

16 март 2009

Приложените бележки са неделима част от този финансов отчет.

01/04/2009

Димитър Базляков 3

ГРУПА ДЗИ

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ДОХОДИТЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

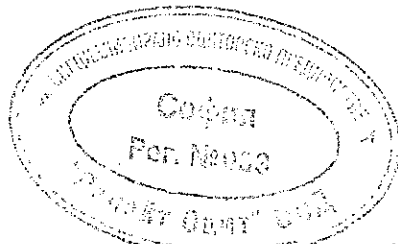
	Бележки	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
ТЕХНИЧЕСКА СМЕТКА – ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ			
Записани премии	9.2	40,262	39,234
Премии по пасивно презастраховане		(297)	(329)
Изменение на пренос-премийния резерв		(24)	(514)
Реализирани премии, нетно от презастраховане		39,941	38,391
Разпределена доходност от инвестиции		4,210	3,508
Изплатени обезщетения	10.2	(27,667)	(26,207)
Дял на презастрахователите в изплатените обезщетения		14	111
Изменение на резерва за предстоящи плащания		(11)	(787)
Начислени обезщетения, нетно от презастраховане		(27,664)	(26,883)
Изменение на математическите резерви, нетно от презастраховане	7.1	(4,003)	(1,926)
Нетни разходи за комисион и такси	12	(2,451)	(2,711)
Административни разходи	14	(12,500)	(8,895)
Изменение на отсрочените аквизиционни разходи		514	619
Други технически разходи	16.2	(3,205)	(3,325)
ТЕХНИЧЕСКИ РЕЗУЛТАТ ПО ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ		(5,158)	(1,222)

Финансовият отчет е одобрен от името на Група ДЗИ от:

Недялко Чандъров – Главен изпълнителен директор Рик Янсен – Изпълнителен директор

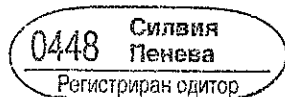

16 март 2009

Приложените бележки са неделима част от този финансов отчет.

01/04/2009

Силвия Пенева

Димитър Базлянков

ГРУПА ДЗИ

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИЯ ПОТОК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

	Основен капитал	Общи резерви	Преоценен резерв на ДМА	Преоценен резерв на финансови активи	Заласен фонд	Общо
САЛДО НА 1 ЯНУАРИ 2007	38,600	243,505	44	4,006	2,485	288,640
Нетна печалба за 2007	-	4,192	-	-	-	4,192
Продажба на финансови активи, на разположение за продажба	-	-	-	(1,401)	-	(1,401)
Изменение на запасния фонд	-	-	-	-	119	119
Продажба на ДМА	-	-	(22)	-	-	(22)
Преоценка на ДМА	-	-	1,637	-	-	1,637
Преоценка на финансови активи, на разположение за продажба, нетно от отсрочени данъци	-	-	-	(1,085)	-	(1,085)
Други	-	132	-	-	-	132
САЛДО НА 31 ДЕКЕМВРИ 2007	38,600	247,829	1,659	1,520	2,604	292,212
Нетна загуба за 2008	-	(24,296)	-	-	-	(24,296)
Продажба на финансови активи, на разположение за продажба	-	-	-	(163)	-	(163)
Изменение на запасния фонд	-	-	-	-	118	118
Преоценка на финансови активи, на разположение за продажба, нетно от отсрочени данъци	-	53	-	(12,961)	-	(12,908)
Други	-	(470)	24	-	-	(446)
САЛДО НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008	38,600	223,116	1,683	(11,604)	2,722	254,517

Финансовият отчет е одобрен от името на Група ДЗИ от:

Недялко Чандъров – Главен изпълнителен директор, Рик Янсен – Изпълнителен директор

16 март 2009

Приложените бележки са неделима част от този финансов отчет.

01/04/2009

0448 Силвия Пенева
Регистриран одитор

Силвия Пенева

0122 Димитър Базлянков
Регистриран одитор

Димитър Базлянков

ГРУПА ДЗИ

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИЯ ПОТОК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всячки суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ		
Нетна печалба (загуба) за периода	(24,296)	4,192
<i>Корекции за:</i>		
Амортизация на дълготрайните активи	4,840	2,289
Обезценка на дълготрайни активи	-	1,506
Малцинствено участие	(172)	(426)
Обезценки за несъбираемост на финансови активи	16,660	17,517
Загуба от продажба на дъщерно дружество	1,015	-
(Печалба)/загуби от продажба на дълготрайни материални активи и инвестиционни имоти	76	(4,572)
Нереализирана (печалба)/загуба от преоценка на дълготрайни активи и инвестиционни имоти до справедлива стойност	3,493	(2,028)
Нереализирана (печалба)/загуба от преоценка до справедлива стойност на финансови активи	(101)	1,700
Нереализирана (печалба)/загуба от преоценка на валутни позиции	(751)	2,384
Нетен ефект от корекции	<u>25,060</u>	<u>18,370</u>
<i>Изменение в активите, свързани с оперативната дейност</i>		
Намаление/(увеличение) на дела на презастрахователите в заделените резерви	(406)	788
Увеличение на отсрочените аквизиционни разходи и други активи	(25,365)	(22,620)
Нетно изменение в активите, свързани с оперативна дейност	<u>(25,771)</u>	<u>(21,832)</u>
Увеличение на техническите резерви по животозастраховане	4,007	3,195
Увеличение на техническите резерви по общо застраховане	36,391	34,030
Увеличение на здравноосигурителните резерви	401	823
Увеличение/(намаление) на другите краткосрочни задължения	6,838	(2,810)
Увеличение на депозитите от застраховки	682	4,190
Нетно изменение в задълженията, свързани с оперативна дейност	<u>48,319</u>	<u>39,428</u>
НЕТНИ ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ	<u>23,312</u>	<u>40,158</u>

Финансовият отчет е одобрен от името на Група ДЗИ от:

Недялко Чандъров – Главен изпълнителен директор Рик Янсен – Изпълнителен директор

16 март 2009

Приложените бележки са неделима част от този финансов отчет.

01/04/2009

0122 Димитър Базлянков
Регистриран одитор

0448 Силвия Пенева
Регистриран одитор

6

ГРУПА ДЗИ

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИЯ ПОТОК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ		
Намаление на финансовите активи, държани за търгуване	38,136	17,286
Намаление/(Увеличение) на финансовите активи на разположение за продажба	(105,232)	3,070
Намаление/(Увеличение) на кредити и вземания, възникнали първоначално при Групата	39,557	(177,731)
Продажби на дълготрайни активи и инвестиционни имоти, нетно	190	19,239
Постъпления от продажба на дъщерни дружества, нетно от паричните средства на дъщерните дружества	(10)	150
НЕТНИ ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ	(27,359)	(137,986)
Намаление на паричните средства за периода, нетно	(4,047)	(97,828)
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ В НАЧАЛОТО НА ГОДИНАТА (БЕЛ. 5.9)	18,755	116,583
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ В КРАЯ НА ГОДИНАТА (БЕЛ. 5.9)	14,708	18,755

Финансовият отчет е одобрен от името на Група ДЗИ от:

Недялко Чандъров – Главен изпълнителен директор

Рик Янсен – Изпълнителен директор

16 март 2009

Приложените бележки са неделима част от този финансов отчет.

01/04/2009

0448 Силвия
Пенева
Регистриран одитор

0122 Димитър
Базлянков
Регистриран одитор

**БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008**

Всячки суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Застрахователно акционерно дружество ДЗИ (“ЗАД ДЗИ”, “Дружеството-майка”) е търговско дружество по смисъла на Търговския закон, регистрирано е в Република България със седалище и адрес на управление в гр. София, община Средец, бул. “Цар Освободител” № 6 и е Дружеството-майка в Група ДЗИ. ЗАД ДЗИ е публично дружество от 15 май 2003. Към 31 декември 2008 мажоритарният собственик на ЗАД ДЗИ, Кей Би Си Иншурънс НВ, Белгия притежава близо 90% от акционерния капитал на дружеството (виж също бел. б). Крайното дружество-майка е Кей Би Си Груп НВ, Белгия.

Група ДЗИ извършва основно застрахователни и презастрахователни операции по животозастраховане и по общо застраховане.

ЗАД ДЗИ притежава лиценз за застрахователна и презастрахователна дейност по всички видове застраховки от раздел I на Приложение № 1 към Кодекса за застраховането, с изключение на Застраховка за изкупуване на капитал, както и за Застраховка злополука от раздел II на цитираното приложение.

ДЗИ - Общо Застраховане АД е получило разрешение за извършване на застрахователна и презастрахователна дейност на 25 май 1998. Общото застраховане се отнася до продукти, осигуряващи обезщетение за имуществени вреди или злополука. Застрахователните полици по общо застраховане обикновено са едногодишни или с по-малък срок и нямат откупна стойност. Застрахователят има възможност да промени размера на премиите след края на периода на полицата.

2. СЪСТАВ НА ГРУПАТА

В консолидирания финансов отчет са включени следните дружества:

Наименование на дружеството	Предмет на дейност	Дял на Групата към	
		31.12.2008	31.12.2007
Дружество-майка:			
ЗАД ДЗИ	животозастраховане	100%	100%
Консолидирани дружества:			
ДЗИ Общо застраховане АД	общо застраховане	99%	98%
Галоуей България ООД (в ликвидация)	търговска дейност	100%	99%
ДЗИ Отдых и туризъм ЕООД (в ликвидация)	управление на имоти	100%	100%
ДЗИ Инвест АД	инвест. посредничество	100%	99%
ДЗИ Здравно осигуряване АД	здравно осигуряване	92%	85%
Ер Бан ООД	търговска дейност	-	83%
Медицински център ДЗИ ЕООД	медицинска дейност	92%	85%

Дъщерните дружества са включени в консолидирания отчет по метода на пълната консолидация.

През 2008 Група ДЗИ продаде дяловото си участие в Ер Бан ООД.

Резултатите от дейността на Ер Бан ООД за 2008 са включени в настоящия консолидиран финансов отчет за периода до датата, на която ДЗИ Общо застраховане АД престава да упражнява контрол върху дъщерното си дружество.

Всички дружества в Група ДЗИ са търговски дружества по смисъла на Търговския закон и извършват дейността си на територията на Република България.

Към 31 декември 2008 година две от консолидираните дружества са в ликвидация. Балансовата стойност на техните активи и пасиви не се различава от ликвидационната им стойност.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008
Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

3. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ

3.1. Приложимо счетоводно законодателство и стандарти

3.1.1 Обща рамка за финансово отчитане

Този консолидиран финансов отчет е изготвен в съответствие с националното счетоводно законодателство, приложимо за застрахователни дружества в България. Групата изготвя и представя консолидирания си финансов отчет на база на Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и разясненията за тяхното прилагане, издадени от Комитета за разяснение на МСФО (КРМСФО), приети от Комисията на Европейския съюз (Комисията) и приложими в Република България. МСФО приети от Комисията не се различават от МСФО, издадени от СМСС, и са в сила за отчетни периоди, приключващи на 31 декември 2008 с изключения на определени изисквания за отчитане на хеджиране в съответствие с МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване, които не са приети от Комисията. Ръководството счита, че ако изискванията за отчитане на хеджиране бъдат одобрени от Комисията, това не би оказало съществено влияние върху настоящия консолидиран финансов отчет.

В допълнение, Кодексът за застраховането (КЗ) изисква застрахователите да създават и поддържат застрахователни резерви по ред и методика, определени с наредба на Комисията за финансов надзор. Съгласно КЗ, тези резерви са елемент на счетоводните разходи във финансовия отчет. При изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет Групата се е съобразила и с изискванията на Комисията за финансов надзор определени в наредба относно признаването на приходите от застрахователни премии и свързаните с тях вземания и загуби от обезценки.

Настоящият консолидиран финансов отчет е изготвен с общо предназначение, при спазване на принципите за действащото предприятие и текущото начисляване и осигурява информация за финансовото състояние, резултатите от дейността и паричните потоци на Групата за годината, приключваща на 31 декември 2008.

Счетоводният баланс представя активите и пасивите по нарастваща степен на ликвидност в рамките на съответните подгрупи. Информацията относно краткосрочна и дългосрочна част на активите и пасивите е представена в бележките към този консолидиран финансов отчет.

През 2008 Групата е приела всички нови и преработени МСФО от СМСС, одобрени от Комисията, които са в сила за 2008, и които имат отношение към дейността на Групата:

- Изменения на МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване и МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестявания (в сила от 1 юли 2008);

Прилагането на тези изменения и разяснения не води до промени в счетоводната политика на Групата.

3. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1. Приложимо счетоводно законодателство и стандарти (продължение)

3.1.1 Обща рамка за финансово отчитане (продължение)

Промени в МСФО

Следните МСФО, изменения на МСФО и разяснения са приети от СМСС и КРМСФО към датата на издаване на настоящия консолидиран финансов отчет, но са в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 юли 2008:

- Изменения на МСФО 1 Прилагане за първи път на МСФО и свързаните промени в МСС 27 (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 януари 2009) - приет от Комисията;
- МСФО 1 (Ревизиран) Прилагане за първи път на МСФО (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 юли 2009);
- Изменения на МСФО 2 Плащане на базата на акции (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 януари 2009) - приет от Комисията;
- МСФО 3 (ревизиран) Бизнес комбинации и свързаните изменения в МСС 27, МСС 28 и МСС 31 (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 юли 2009);
- Изменения на МСФО 7 Финансови инструменти: оповестяване (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 януари 2009);
- МСФО 8 Оперативни сегменти (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 януари 2009) - приет от Комисията;
- МСС 1 (ревизиран), Представяне на финансови отчети (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 януари 2009) - приет от Комисията;
- МСС 23 (преработен) Разходи по заеми (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 януари 2009) - приет от Комисията;
- Изменения на МСС 27, Консолидирани и индивидуални финансови отчети (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 юли 2009);
- Изменения на МСС 32 Финансови инструменти: Представяне, и МСС 1, Представяне на финансови отчети (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 януари 2009) - приет от Комисията;
- Изменения на МСС 39, Финансови инструменти: Признаване и оценяване относно рекласификация на активи (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 юли 2008);
- Изменения на МСС 39, Финансови инструменти: Признаване и оценяване относно допустими хеджирани инструменти (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 юли 2009);
- Подобрения на МСФО 2008 - приет от Комисията (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 януари 2009), който засяга представянето, признаването или принципите на оценяване, изложени в МСФО 5, МСФО 7, МСС 1, МСС 7, МСС 16, МСС 19, МСС 20, МСС 23, МСС 27, МСС 28, МСС 31, МСС 36, МСС 38, МСС 39, МСС 40 и МСС 41;
- КРМСФО 11, МСФО 2 Операции с акции в рамките на групата и с обратно изкупени собствени акции (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 март 2008) - приет от Комисията;
- КРМСФО 12 Концесионни споразумения за услуги (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 януари 2008);

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всячки суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

3. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1. Приложимо счетоводно законодателство и стандарти (продължение)

3.1.1 Обща рамка за финансово отчитане (продължение)

- КРМСФО 13 Програми за клиентска лоялност (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 януари 2009) - приет от Комисията;
- КРМСФО 14, МСС 19 Ограничение на активите по планове с дефинирани вноски, минимални капиталови изисквания и тяхното взаимодействие (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 януари 2009) - приет от Комисията;
- КРМСФО 15 Споразумения за изграждане на недвижими имоти (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 януари 2009);
- КРМСФО 16 Хеджиране на нетна инвестиция в чуждестранна дейност (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 октомври 2008);
- КРМСФО 17 Разпределение на непарични активи на собствениците (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 юли 2009);
- КРМСФО 18 Прехвърляне на активи от клиенти (в сила за годишни финансови периоди започващи на или след 1 юли 2009).

По-голямата част от МСФО и КРМСФО изложени по-горе не са приложими за дейността на Групата и няма да окажат съществен ефект върху финансовите отчети.

Следните изменения на стандартите и разясненията биха могли да окажат ефект върху финансовите отчети:

- МСС 1 (ревизиран) Представяне на финансови отчети, който изисква информацията във финансовите отчети да бъде обобщена на базата на сходни характеристики и въвежда отчет за съвкупния доход.
- Измененията на МСС 40 Инвестиционни имоти, които изискват класифицирането на имотите, които са в процес на изграждане за инвестиционни цели като инвестиционни имоти съгласно МСС 40.
- МСФО 8 Оперативни сегменти, който замества МСС 14 Оперативни сегменти и изисква определяне на сегментите според класификацията използвана от ръководството.

Ръководството на Групата е направило анализ и не е констатирало съществени различия в признаването и оценката на активите, пасивите, приходите и разходите, както и в представянето им, изискващи преизчисляване и рекласифициране на сравнителните данни с цел осигуряване на съответствие и съпоставимост на сравнителните данни с приложимите стандарти към 31 декември 2007.

3.1.2 Счетоводна конвенция

Консолидираният финансовият отчет е изготвен при спазване на конвенцията за историческата цена, с изключение на инвестиционните имоти, на финансовите активи на разположение за продажба (държавни ценни книжа, еврооблигации, международни и корпоративни облигации, капиталови инвестиции) и за търгуване (еврооблигации, държавни ценни книжа, облигации, издадени от търговски дружества, инвестиционни дялове и деривативни финансови инструменти), които са представени по справедлива стойност.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

3. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1. Приложимо счетоводно законодателство и стандарти (продължение)

3.1.2 Счетоводна конвенция (продължение)

Основните счетоводни предположения и приблизителни счетоводни оценки са свързани с техническите резерви, обезценката на вземания по несъбрани премии, както и на вземанията по застрахователни договори и оценката на финансовите активи за търгуване и на разположение за продажба.

3.1.3 Счетоводни предположения и приблизителни счетоводни преценки

Изготвянето на финансови отчети в съответствие с МСФО изисква от ръководството да приложи някои счетоводни предположения и приблизителни счетоводни оценки, които се отразяват на отчетените стойности на активите, пасивите и оповестяванията на условните активи и задължения към датата на баланса и върху отчетените стойности на приходите и разходите през отчетния период. Всички те са извършени на основата на най-добрата преценка, която е направена от ръководството към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет. Действителните резултати биха могли да се различават от представените в настоящия консолидиран финансов отчет.

3.1.4 Функционална валута и валута на представяне

Съгласно изискванията на българското счетоводно законодателство, Групата води счетоводните си сметки и изготвя финансовите си отчети в български лева (лв.), националната валута на Република България, която е и неговата функционална валута и валута на представяне. От 1 януари 1999 българският лев е фиксиран към еврото в отношение 1.95583 лева за 1 евро.

Настоящият консолидиран финансов отчет е изготвен в хиляди лева (хил. лв.).

3.1.5 Сделки с чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат в лева по официалния обменен курс на Българската народна банка (БНБ) към датата на сделката. Монетарните активи и пасиви в чуждестранна валута се преоценяват в български лева по заключителния курс на БНБ към датата на баланса.

Курсовите разлики от операции и преценка на монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранни валути, са включени в отчета за доходите за периода на възникването им.

Важни обменни курсове в началото и края на отчетния период:

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
USD 1 =	1.38731 лева	1.33122 лева
EUR 1 =	1.95583 лева	1.95583 лева

3.2 Принципи за консолидиране

Консолидираният финансов отчет съдържа консолидиран баланс, консолидиран отчет за доходите, разделен на отчетни сегменти – технически сметки по общо и животозастраховане, и нетехническа сметка, консолидиран отчет за паричните потоци и консолидиран отчет за измененията в собствения капитал. Този финансов отчет включва Дружеството-майка и дъщерните дружества (виж бел. 2). Дъщерно дружество е дружество, което е контролирано от Дружеството-майка чрез притежаване, пряко или непряко, на повече от 50% от акциите с право на глас или дяловете от капитала или чрез възможността за управление на финансовата и оперативната му политика с цел получаване на икономически изгоди от дейността му.

3. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Принципи за консолидиране (продължение)

Когато е необходимо, са извършени корекции и рекласификации на финансовите данни от индивидуалните отчети на дъщерните дружества с цел уеднаквяване на счетоводните им политики с политиката на другите членове на Групата.

Всички съществени вътрешно-групови салда и вътрешно-групови сделки и произтичащите печалби и загуби са елиминирани в резултат на консолидационните процедури.

Малцинственото участие се определя като частта от резултата от дейността за периода и от нетните активи на дъщерното дружество, отнасящи се до дяловете в участия, които не се притежават пряко или непряко от Дружеството-майка. Малцинственото участие в нетните активи на дъщерните дружества се определя според акционерната структура на дъщерните дружества към датата на баланса. Малцинственото участие в отчета за доходите се определя като се вземат под внимание промените в състава на Групата по време на отчетния период.

Репутацията, възникваща при консолидация, представлява разликата между цената на придобиване и дела на Групата в справедливата стойност на разграничимите активи и пасиви на дъщерното дружество към датата на придобиването. Репутацията се признава като актив и се извършва преглед за обезценка през всеки отчетен период.

Предприятия, в които Групата има значително влияние, но не и контрол, са включени в консолидирания финансов отчет по стойността на разходите за тяхното придобиване. Значително влияние е правото на участие във финансовите и оперативни решения на асоциираното предприятие, но не и контрол върху тези решения.

3.3 Дефиниция на отчетните сегменти

За целите на организиране на отчетването по сегменти, са определени разграничими компоненти от дейността на Групата - сегменти, ангажирани в предоставянето на индивидуални или групи продукти или услуги, които са предмет на рискове и възвръщаемост, различни от тези на другите бизнес сектори.

Резултатите, активите и пасивите на сегмента съдържат такива елементи, които могат да се отнесат директно към сегмента, както и елементи, които могат да се разпределят на разумна база към него.

Застрахователната дейност на Групата е разделена в технически сметки според класификацията на застрахователните договори, установена в Кодекса за застраховането.

Животозастраховането се отнася до застрахователно покритие за смърт или преживяване на застрахованото лице. Дългосрочните полици обикновено се сключват за срок над 5 години и имат клауза за откупна стойност. Застрахователят няма възможност да променя премиите по полицата и трябва да предоставя покритие на риска при условие, че застрахованото лице внася премиите. Освен това, животозастраховането включва и краткосрочни ежегодно подновяеми рискови застраховки Живот, здравни застраховки и застраховки Злополука.

Общото застраховане се отнася до продукти, осигуряващи обезщетение за имуществени вреди или злополука. Застрахователните полици по общо застраховане обикновено са едногодишни или с по-малък срок и нямат откупна стойност. Застрахователят има възможност да промени размера на премиите след края на периода на полицата или да откаже подновяването ѝ.

3. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.4 Застрахователни договори

Групата издава договори, при които поема застрахователен риск да компенсира притежателя на полицата при настъпване на застрахователно събитие, което е оказало негативен ефект върху него.

Застрахователните договори в портфейла на Групата могат да се разделят в следните групи:

- Краткосрочни застрахователни договори – рискови застраховки Живот, здравни застраховки и застраховки Злополука;
- Дългосрочни застрахователни договори с гарантиран доход и клауза за допълнителен, негарантиран доход – смесени застраховки Живот и детски застраховки;
- Застрахователни договори, по общо застраховане;
- Застрахователни договори по здравно осигуряване.

Застрахователните договори са тези договори, които прехвърлят значителен застрахователен риск от притежателя на полицата на застрахователя. За да класифицира договорите, Групата разглежда характеристиките на договора и определя дали тези характеристики прехвърлят значителен застрахователен риск.

Групата счита за прехвърляне на значителен застрахователен риск, ако настъпването на покрит риск е случайно събитие, както и ако вероятността за настъпването му е значителна или ако застрахователните обезщетения, платени при настъпване на покрития риск, представляват значително допълнително обезщетение.

Договори, при които прехвърлянето на застрахователен риск към Групата от застрахованото лице не е съществено, се класифицират като инвестиционни договори. От 2007 Групата предлага договори, които се класифицират като инвестиционни със застрахователен компонент.

Групата има разрешение от Комисията за финансов надзор за извършване на застрахователна дейност по всички видове застраховки и рискове, регламентирани от нормативната уредба и класифицирани в 6 основни групи в животозастраховането и в 18 – в общото застраховане.

3.5 Преустановени дейности

Компонент от Групата включва дейност и парични потоци, които могат да бъдат ясно разделени от останалите дейности, както оперативно, така и за целите на финансовото отчитане.

Преустановена дейност е разграничим компонент (бизнес, географски или обект, генериращ парични потоци) от Групата, класифициран като държан за продажба или такъв, от който Групата вече се е освободила.

Съгласно приложимия МСФО 5 Нетекущи активи, държани за продажба и преустановени дейности, Групата е избрала да представя анализ на приходите и разходите от преустановени дейности на лицето на отчета за доходите, а информация за паричните потоци и други подходящи оповестявания в съответната бележка.

4. ЗНАЧИМИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ

4.1. Записани застрахователни премии

4.1.1 Записани застрахователни премии – общо застраховане

Записаните застрахователни премии представляват сумата, дължима от застрахованото (застраховачото) лице за целия период на покритие, която застрахователят има право да получи по силата на сключени през отчетния период застрахователни договори независимо дали периодът на покритието обхваща изцяло или отчасти следващ отчетен период. Спечелените застрахователни премии включват записаните премии, коригирани с изменението на пренос-премийния резерв, нетно от презастраховане.

4.1.2 Записани застрахователни премии – животозастраховане

Записаните застрахователни премии представляват всички платени еднократни премии по договори, влизащи в сила през отчетния период, дължими годишни премии по действащи животозастрахователни полици през отчетната година и в случаите, когато е договорено премията да се плаща разсрочено за период по-малък от една година, както и всички предплатени премии, събрани през отчетния период.

4.2 Начислени обезщетения – общо и животозастраховане

Начислените обезщетения се състоят от изплатените суми и ликвидационни разходи, намалени с приходите от упражняване на регресни права и възстановимите обезщетения от презастрахователи, коригирани с изменението на резерва за предстоящи плащания, нетно от презастраховане за финансовата година.

4.3. Технически резерви

4.3.1 Пренос-премийен резерв – общо застраховане

Пренос-премийният резерв по общо застраховане представлява частта от премийния приход за отчетния период по договорите, действащи след датата на баланса, намалена със заложените в застрахователно-техническия план аквизиционни разходи, такси и отчисления във фондове, отнасящи се за времето между края на отчетния период и края на застрахователния договор. Размерът на пренос-премийния резерв се изчислява за всяка полица по метода на точната дата.

Резервът се образува за покриване на претенциите и административните разходи, които се очакват да възникнат по съответния застрахователен договор след края на отчетния период. Методът за изчисление на пренос-премийния резерв е в съответствие с метода за признаване на приходите от застрахователни премии.

Пренос-премийният резерв по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите и по застраховка ”Зелена карта“ към 31 декември 2008 не е увеличен с допълнителна сума във връзка с чл. 11, ал.7 от Наредбата за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите и на здравно-осигурителните резерви, издадена от председателя на Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 36 от 02.05.2006, изм. и доп., бр. 3 от 11.01.2008, както това беше направено към 31 декември 2007 и одобрено от Комисията за финансов надзор. Средната рискова премия по всички действащи към края на 2008 договори е в размер на 88.86 лв. и надвишава минималната пазарна 87.89 лв. определени в съответствие с решение № 97 – ОЗ / 17.01.2008 на Комисията за финансов надзор, което не предполага необходимост от увеличаване на резерва с допълнителна сума.

**БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008**

Всячки суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

4. ЗНАЧИМИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Технически резерви (продължение)

4.3.2 Пренос-премиен резерв – животозастраховане

Пренос-премиеният резерв по дългосрочните договори представлява настоящата стойност на отчетените премии с приспаднати аквизиционни разходи, които се отнасят за периоди след датата на баланса. Тази стойност е включена в математическия резерв.

Пренос-премиеният резерв по краткосрочно животозастраховане се образува за покритие на претенциите и административните разходи, които се очаква да възникнат след края на отчетния период.

4.3.3 Резерв за предстоящи плащания

Резервът за предстоящи плащания представлява очакваната обща сума за уреждане на претенциите за обезщетения, произтичащи от събития, които са настъпили до датата на баланса, включително претенциите по възникнали, но необявени щети, увеличени с ликвидационните разходи и намалени с изплатените вече суми по тези обезщетения. Резервът за предстоящи плащания не се дисконтира за очаквания период до уреждане на претенциите.

Резерв за предявени, но неизплатени претенции по общо застраховане се изчислява в централната база данни, индивидуално за всяка претенция, въз основа на предявените, но неплатени щети. Очакваният размер на плащанията се определя от служителите на Групата, които отговарят за ликвидация на щетите, съгласно приетите Правила за ликвидация по видове застраховки. Предявените по съдебен ред претенции са включени в резерва със сумата на заведените частични или пълни искове, като за тях е изчислена и дължимата лихва. Групата не прилага чл. 8, ал. 3 до ал. 8 от Наредба за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите и от презастрахователите, и на здравноосигурителните резерви, издадена от Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 36 от 02.05.2006, изм. и доп., бр. 3 от 11.01.2008 и не коригира съдебните претенции с коефициент.

Резервът за възникнали, но необявени претенции по общо застраховане към 31 декември 2008 се образува по статистически методи, съгласно чл. 9, ал. 2, т. 2 от Наредбата за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите и на здравноосигурителните резерви, издадена от председателя на Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 36 от 02.05.2006, изм. и доп., бр. 3 от 11.01.2008 (виж също бел. 7.2).

Групата въвежда нова методика за определянето на размера на резерва към 31.12.2008. Приложеният верижно-стълбов метод отчита тенденцията на развитие на плащанията за най-малко петгодишен период от настъпването на събитието и се базира на абсолютните стойности на платените или възникнали претенции за имуществени и неимуществени щети за всяка една година поотделно. Резервът за възникнали, но непредявени претенции е сумата на очаквания размер на плащанията по години на настъпване на застрахователните събития.

Групата възприе политика по определянето размера на резерва, в съответствие с вътрешните групови стандарти, като промени метода и базата на изчислението, както и периода за актуализация на резерва. Резервът за възникнали, но необявени щети е изчислен по верижно-стълбов метод с отчитане на средно претеглени фактори за всяка година на развитие за периода на изчислението. При наблюдаване на големи отклонения във факторите на развитие се прилага изглаждане на коефициентите с помощта на нелинейна или линейна логаритмична регресия върху следните функции за апроксимация на факторите на развитие: Exponential curve, Power curve, Inverse power и Weibull curve. За целите на това изглаждане в Групата се използва лицензиран програмен продукт за изчисление на резерва.

4. ЗНАЧИМИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3 Технически резерви (продължение)

4.3.3 Резерв за предстоящи плащания (продължение)

Приложеният метод се основава на платените или възникнали претенции през последните пет/шест години, групирани според годината на настъпване на застрахователното събитие. Възникналите претенции представляват сума от платените претенции и размера на резерва за предявени, но неизплатени към края на всеки отчетен период. Периодът за актуализация на резерва е всяко тримесечие. Методът е приложен за изчисляване на резерва по всички застраховки с налична представителна и надеждна статистика за развитието на претенциите.

Резервът за възникнали, но непредявени щети към 31 декември 2008 по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите се изчислява поотделно за претенции по имуществени и неимуществени вреди. Анализът на платените и предявените в Групата претенции във връзка с риска пропуснати ползи показва, че поради тяхната специфика, същите обикновено са част от щетите по имуществени и/или неимуществени вреди. Групата приема, че резервът за възникнали, но непредявени претенции по риска пропуснати ползи е част от резерва за имуществени и неимуществени вреди. Подходът е одобрен с решение на Управителния съвет на „ДЗИ – Общо застраховане“ АД, Протокол № 02 от 12.01.2009.

При изчисляване на резерва за възникнали, но непредявени щети към 31 декември 2007 по всички останали застраховки без застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите и застраховка „Зелена карта“, Групата прилага метод на средната стойност на претенция с отчитане на средни „grossing up“ фактори за всяка година на развитие.

Резервът за възникнали, но необявени претенции по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите и по застраховка „Зелена карта“ към 31.12.2007 е изчислен на база платени/предявени претенции при прилагане на пазарни фактори на развитие в съответствие с изискванията на решение № 97 – ОЗ / 17.01.2008 г. на Комисията за финансов надзор.

4.3.4 Резерв за бонуси и отстъпки

Дължимите бонуси и отстъпки по изтекли застрахователни полици, неизплатени към датата на баланса, са представени като част от резерва за предстоящи плащания.

4.3.5 Резерви по животозастраховане

Математическият резерв е разликата между настоящата стойност на очакваните бъдещи застрахователни плащания и настоящата стойност на очакваните бъдещи нето премии. Към brutния математически резерв, включително капитализираната стойност на пенсиите, са включени допълнително разпределената доходност по полиците и допълнителна сума за административни разходи. Математическият резерв и капитализираната стойност на пенсиите, се изчисляват по проспективен метод от информационната система на Групата, по методика, определена от отговорния актюер. Изчислението се основава на същите технически основи, с които са изчислени нето премиите, включително технически лихвен процент и таблицата за смъртност.

Поради възможните отклонения между застрахователно-техническите планове и действителните резултати, математическият резерв включително капитализираната стойност на пенсиите са увеличени с допълнителен резерв за неблагоприятно отклонение от актюерските предположения.

4. ЗНАЧИМИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.4 Отсрочени аквизиционни разходи

Аквизиционни разходи са разходите, възникващи при сключването на застрахователни договори. Те включват както преки разходи като аквизиционни комисиони и разходите за издаване на застрахователния документ, така и разпределени административни разходи, свързани с обработката на предложенията и издаването на полиците, и косвени разходи като разходи за реклама и маркетинг. Аквизиционните разходи се изчисляват като процент от годишната премия. Възникналите през отчетния период и непогасени аквизиционни разходи се отсрочват за бъдещи периоди, през които се очаква да бъдат погасени от добавките за аквизиция, калкулирани в договорените бъдещи премии. Съгласно нормативните наредби, отсрочените аквизиционни разходи се отчитат като отделна позиция в актива на баланса и се амортизират в същата пропорция, в каквата са разпределени добавките за аквизиция в бъдещите премии.

4.5 Тест за адекватност на задълженията

Тестът за адекватност на задълженията представлява изчисление на настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци и сравняването им с балансовата стойност на задълженията нетно от отсрочените аквизиционни разходи. Паричните потоци за даден период включват очакваната стойност на бъдещите премии, очакваните застрахователни плащания, включително откупи по застраховките, очакваните отчисления за ежегодните административни разходи на Групата и комисионни, и очакваната допълнителна доходност от инвестиции на математическия резерв. Изменението на размера на математическия резерв в края на всяка отчетна година не е включено в изчислението. Настоящата стойност на очакваните парични потоци е изчислена с дисконтиращ лихвен процент, отговарящ на доходността на активите, получена от ниско рисковите инвестиции и съобразен с пазарните условия и доходността от държавните ценни книжа в края на финансовата година.

Тестът за адекватност на задълженията е направен на базата на застрахователни и икономически предположения. Застрахователните предположения се основават на миналия опит на Групата в застрахователната дейност, а икономическите предположения се базират на текущ анализ и консервативни допускания за бъдещи изменения.

Полученият резултат, изчислен по методиката на този тест се сравнява със стойността на математическия резерв, увеличен с допълнителния резерв, заделен с цел добавка за сигурност срещу неблагоприятни отклонения от използваните технически основи и намален с отложените аквизиционни разходи, записан в баланса на Групата. Задълженията се считат за достатъчни, когато стойността на резерва превишава получения резултат от теста.

Получените резултати от теста за достатъчност на задълженията показват, че математически резерв по застраховки "Живот" и застраховки свързани с инвестиционен фонд, и пренос-премийния резерв са достатъчни към 31 декември 2008.

4.6 Презастраховане

Групата отстъпва рискове по общо и животозастраховане с цел да ограничи експозицията си към значителни щети. Премии по пасивно презастраховане и дялът на презастрахователите в обезщетенията са включени в съответните технически сметки. Отстъпените премии са представени бруто заедно с реализираните презастрахователни комисиони. Съгласно съществуващите презастрахователни споразумения, Групата е поела отговорност да изплаща и обезщетенията, невъзстановени от презастрахователите.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008
 Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

4. ЗНАЧИМИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.6 Презастраховане (продължение)

Групата извършва и активно презастраховане. Премиите и обезщетенията по активно презастраховане са отчетени заедно със записаните застрахователни премии и изплатените брутни обезщетения по преки застрахователни операции в съответните технически сметки.

Активите по презастраховане представляват предстоящи за получаване към датата на баланса вземания от презастрахователни операции, признати като приход на база дължимите през отчетния период премии, обезщетения, участия в резултата и комисиони по силата на действащите презастрахователни договори на Групата по активно и пасивно презастраховане. Оценяват се по действителната им стойност и действащия валутен курс към датата на баланса.

Пасивите по презастраховане представляват предстоящи за плащане към датата на баланса задължения по презастрахователни операции, признати като разход на база дължимите през отчетния период премии, обезщетения, участия в резултата и комисиони по силата на действащите презастрахователни договори на Групата по активно и пасивно презастраховане. Оценяват се по действителната им стойност и действащия валутен курс към датата на баланса.

Ръководството периодично извършва преглед за обезценка на вземанията от презастрахователи. Ако са налице обстоятелства за такава обезценка, презастрахователните вземания се намаляват до размера на сумата, която се очаква да бъде събрана. Разликата се посочва като изменение (разход) в дела на презастрахователите в резерва за предстоящи плащания в техническия отчет по застрахователна дейност.

4.7 Дълготрайни активи

Дълготрайните активи се оценяват по цена на придобиване, намалена с начислената амортизация и загуба за обезценка, с изключение на придобитите активи преди 31 юли 1997, които са отчетени по преоценена стойност в съответствие с оценката, извършена от независими оценители по пазарна стойност към 31 юли 1997. Тази стойност се приема от ръководството на Групата за историческа цена след отчитане на ефекта от свръхинфлацията. Амортизацията се начислява по линейния метод според предварително установени норми за отписване на стойността на дълготрайните активи през техния предполагаем полезен живот.

Групата е анализирала полезния срок на годност на дълготрайните активи и от 1 януари 2008 са определени нови амортизационни срокове, както следва:

	Годишна амортизационна норма %	Полезен живот в години
Сгради	3.00	33
Оборудване	10 до 20.00	10-5
Стопански инвентар	10.00	10
Компютри и комуникационна мрежа	20.00 до 33.33	5 - 3
Транспортни средства	25.0	4
Програмни продукти	20.0	5

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

4. ЗНАЧИМИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**4.7 Дълготрайни активи (продължение)**

Към 31 декември 2007 Групата е прилагала следните амортизационни норми:

	Годишна амортизационна норма	Полезен живот в години
Сгради	1.25 до 5%	20 – 80
Оборудване	20 до 50%	2 – 5
Стопански инвентар	10 до 25%	4 – 10
Компютри и комуникационна мрежа	25 до 50%	2 – 4
Транспортни средства	10 до 25%	4 – 10
Програмни продукти	20 до 50%	2 – 5
Други материални и нематериални дълготрайни активи	10 до 50%	2 – 10

Ефектът от промяната в прилаганите амортизационни норми е в увеличение на разходите за амортизация в размер на 1,379 хил. лв. за 2008 година.

4.8 Данъчно облагане

Дължимите данъци за 2008 и 2007 са изчислени в съответствие с българското данъчно законодателство.

Съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане, от 1 януари 2005, застрахователните дружества се облагат с корпоративен данък върху печалбата за отчетния период. Данъчната ставка на корпоративния данък за 2008 и 2007 е 10%.

Данъкът върху печалбата е изчислен на база облагаема печалба, като за целта финансовият резултат е преобразуван в съответствие с българското данъчно законодателство.

Отсрочени данъци се изчислени за всички временни разлики между данъчната основа на активите и пасивите и тяхната балансова стойност към датата на консолидирания финансов отчет, като се използва балансовият метод. За определяне на отсрочените данъци са прилагат данъчните ставки, при които тези данъци ще бъдат реализирани в бъдещи отчетни периоди.

Актив по отсрочени данъци се признава до степента, до която е вероятно да има бъдеща облагаема печалба, срещу която да бъдат използвани намаляемите временни разлики.

Текущите и отсрочените данъци се признават като приход или разход и се включват в отчета за доходите за текущия период, освен когато тези данъци възникват от сделки или събития, които са признати в същия или предходен период директно в отчета за собствения капитал.

4.9 Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти представляват земи и сгради, държани с цел получаване на доход от наем или увеличаване на стойността им. Инвестиционните имоти се признават първоначално по цена на придобиване. Разходите по придобиването се включват при първоначалната оценка. Последващото оценяване е по справедлива стойност. Групата отчита всички изменения на справедливата стойност на инвестиционните си имоти в отчета за доходите.

Прехвърляния от или към инвестиционен имот са правят само когато има промяна в използването. Ако имот за собствени нужди отчитан според изискванията на МСС 16 "Имоти, машини и съоръжения" бъде прехвърлен в инвестиционен имот, отчитан по справедлива стойност, Групата прилага МСС 16 до датата на промяна в използването му.

4. ЗНАЧИМИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.9 Инвестиционни имоти (продължение)

Всяка разлика между балансовата стойност на имота към датата на прехвърляне и неговата справедлива стойност се отчита като преоценка според изискванията на МСС 16. Когато стойността на един актив, отчитан според изискванията на МСС 16, се увеличава в резултат на преоценка, увеличението се отчита в собствения капитал. Когато стойността на един актив се намалява в резултат на преоценка, намалението се признава в отчета за доходите.

4.10 Финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се признават в баланса на Групата в случай, че тя става страна по договорните разпоредби на съответния инструмент. Методът на ефективния лихвен процент е метод на изчисление на амортизираната стойност на финансов актив/пасив и за разпределение на прихода/разхода за лихви през съответния период. Ефективният лихвен процент е процентът, който дисконтира очакваните парични постъпления/плащания до нетната преносна стойност на финансовия актив/пасив на база предполагаемия живот на този актив/пасив или ако е подходящо за по-къс период. Кредитите и вземанията, възникнали първоначално при Групата, са оценени по амортизирана стойност по метода на ефективния лихвен процент. Активите, за които няма фиксиран падеж, се оценяват по цена на придобиване. Всички финансови активи подлежат на проверка за обезценка и се обезценяват, в случай че възстановимата им стойност е по-ниска от балансовата.

Финансовите активи, държани за търгуване са финансови активи, които са държани с цел получаване на печалба от краткосрочните колебания в цената. При първоначалното признаване, тези активи се оценяват по цена на придобиване. След първоначалното признаване, финансовите активи, държани за търгуване, се оценяват по справедлива стойност въз основа на официални борсови цени. Когато няма на разположение пазарни цени, справедливата стойност се оценява въз основа на подходящи оценъчни модели, така че да се отразят специфичните обстоятелства, свързани с емитента на финансовия инструмент. Положителните и отрицателните разлики от преоценката на финансовите активи до справедливата им стойност или от сделки с финансови активи са включени в отчета за доходите.

Финансовите активи на разположение за продажба са тези финансови активи, които не са класифицирани като финансови активи, държани за търгуване, държани до падеж или кредити и вземания. При първоначалното признаване тези активи се оценяват по цена на придобиване. След първоначалното признаване, финансовите активи, на разположение за продажба, се оценяват по справедлива стойност въз основа на пазарни цени, съгласно правила за оценка на активите. При невъзможност да се приложат пазарни цени, справедливата стойност се оценява въз основа на подходящи оценъчни модели, така че да се отразят специфичните обстоятелства, свързани с емитента на финансовия инструмент. Разликата между цената на придобиване и цената на обратно изкупуване се отразява като лихва и се отчита на база начисляване в отчета за доходите в течение на оставащия срок до падеж. Това включване в резултата става на база на метода на ефективния лихвен процент, като началната точка е ефективната норма на възвръщаемост при придобиването. Разликата между справедливата стойност и амортизираната стойност се отчита като корекция по справедлива стойност и се отнася в собствения капитал, формира се преоценъчен резерв, а валутните разлики от промени в амортизираната им стойност се признават в отчета за доходите, съгласно Международен счетоводен стандарт 39 "Финансови инструменти: Признаване и оценяване".

Покупките и продажбите на финансови инструменти се отчитат в баланса по метода дата на уреждане.

4. ЗНАЧИМИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.11 Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви

МСФО 7 „Финансови инструменти: Оповестяване“ изисква да се оповести в бележките към консолидирания финансов отчет информация за справедливата стойност на финансовите активи и пасиви. За тази цел, справедливата стойност се дефинира като стойността, за която един актив може да бъде заменен или едно задължение уредено при честна сделка между информирани и желаещи осъществяването на сделката страни. Политиката на Групата е да оповестява информация за справедливата стойност на тези финансови активи и пасиви, за които съществува надеждна пазарна информация за тяхната справедлива стойност.

4.12 Провизии за гаранции и други задбалансови кредитни ангажименти

Размерът на провизиите за гаранции и други задбалансови кредитни ангажименти се признава за разход и задължение, когато Групата има текущи правни или конструктивни задължения, които са възникнали в резултат на минало събитие и вследствие на това е вероятно изходящ поток, включващ икономически изгоди, да бъде необходим за покриване на задължението и може да бъде направена надеждна оценка на размера на задължението. Всички загуби в резултат от признаване на провизии за задължения се отнасят в отчета за доходите за съответния период.

4.13 Обезценка за несъбираемост

Приблизителните оценки и съответните разходи за обезценка на вземанията се извършва при наличието на обстоятелства, удостоверяващи, че Групата не е в състояние да възстанови вземанието си в пълния му размер. Разликата между отчетната стойност на вземането и възстановимата му стойност се представя в отчета за доходите. Напълно несъбираемите вземания се отписват от баланса за сметка на акумулираните провизии за обезценка. Последващите постъпления или намаления в провизиите се представят като текущ приход.

ГРУПА ДЗИ

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

5. АКТИВИ

5.1 Материални и нематериални дълготрайни активи

	Земи и сгради	Персонални компютри и оборудване	Транспортни средства	Разходи за придобиване на ДМА	Други ДА, вкл. стопански инвентар и ДНМА	Общо
Отчетна стойност						
31 декември 2006	17,322	3,730	10,042	776	5,480	37,350
Постъпили	336	437	525	1,163	2,780	5,241
Преоценка на активи преди прехвърляне в инвестиционни имоти	1,637	-	-	-	-	1,637
Прехвърлени в инвестиционни имоти	(2,416)	-	-	-	-	(2,416)
Излезли	(2,277)	(193)	(359)	(1,638)	(231)	(4,698)
Класифицирани като държани за продажба	(581)	-	-	-	-	(581)
31 декември 2007	14,021	3,974	10,208	301	8,029	36,533
Постъпили	44	685	705	1,110	407	2,951
Излезли	(25)	(216)	(418)	(1,295)	(209)	(2,163)
Преустановена дейност	-	(48)	(6,181)	-	(44)	(6,273)
Рекласифицирани от държани за продажба	581	-	-	-	-	581
31 декември 2008	14,621	4,395	4,314	116	8,183	31,629
Натрупана амортизация и обезценка						
31 декември 2006	2,408	2,252	3,759	-	2,491	10,910
Начислена за годината	245	498	1,003	-	543	2,289
Обезценка на активи	-	-	1,506	-	-	1,506
Амортизация на излезлите	(418)	(155)	(293)	-	(136)	(1,002)
Прехвърлени в инвестиционни имоти	(111)	-	-	-	-	(111)
Класифицирани като държани за продажба	(117)	-	-	-	-	(117)
31 декември 2007	2,007	2,595	5,975	-	2,898	13,475
Начислена за годината	1,417	1,089	1,686	-	648	4,840
Амортизация на излезлите	(5)	(210)	(401)	-	(192)	(808)
Рекласифицирани от държани за продажба	117	-	-	-	-	117
Преустановена дейност	-	(43)	(3,955)	-	(29)	(4,027)
31 декември 2008	3,536	3,431	3,305	-	3,325	13,597
Балансова стойност към						
31 декември 2007	12,014	1,379	4,233	301	5,131	23,058
31 декември 2008	11,085	964	1,009	116	4,858	18,032

**БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008**

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

5. АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
5.1 Материални и нематериални дълготрайни активи (продължение)

През 2007 Група ДЗИ е закупила нематериален актив "Фирмена марка ДЗИ". Придобитият актив първоначално е оценен по справедлива цена на придобиване. Групата е преценила, че полезният живот на нематериалния актив "Фирмена марка ДЗИ" е неограничен. Съгласно изискванията на МСС 38, нематериални активи с неограничен полезен живот не се амортизират. Групата е направила анализ за обезценка на актива и е оценила, че неговата балансова стойност към 31 декември 2008 не надвишава възстановимата му стойност.

В резултат на направен преглед за обезценка, през 2007 Групата е признала разход за обезценка на транспортни средства в размер на 1,506 хил.лв., който е отразен в други разходи в отчета за доходите.

5.2 Инвестиционни имоти

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
СЪСТОЯНИЕ КЪМ 1 ЯНУАРИ	17,892	34,488
Новозакупени и въведени в експлоатация през периода	-	78
Прехвърлени от административни сгради	-	2,305
Рекласифицирани/(класифицирани) като държани за продажба	4,695	(4,695)
Преоценка до справедлива стойност	2,065	2,028
Обезценка на инвестиционни имоти	(5,558)	-
Продадени	(186)	(16,312)
СЪСТОЯНИЕ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	18,908	17,892

Към 31 декември 2008 и 2007 инвестиционните имоти са оценени по справедлива стойност, определена от независими лицензирани оценители.

През декември 2007 е извършено прехвърляне от имоти, ползвани от Групата, към инвестиционни имоти, поради промяна в начина на ползване. Балансовата им стойност към датата на прехвърляне е 668 хил. лв., а справедливата им стойност е в размер на 2,305 хил. лв. Разликата от преоценката до справедливата стойност в размер на 1,637 хил. лв. е отнесена в преоценъчен резерв.

През 2007 Групата е сключила предварителен договор за продажба на няколко инвестиционни имота. Според условията на договора инвестиционни имоти на стойност 4,695 хил. лв. предстоеше да бъдат продадени през 2008. Към 31 декември 2007 тези имоти са класифицирани като държани за продажба (виж бел. 5.5). През 2008 Групата е преустановила класификацията на активите като държани за продажба, поради промяна в намерението на ръководството.

5.3 Нетекущи активи, държани за продажба

През 2007 Групата е сключила договори за продажба на земи и сгради, класифицирани като дълготрайни активи и инвестиционни имоти. Към 31 декември 2007 продажбата на недвижими имоти с балансова стойност 5,159 хил.лв. не е финализирана и са класифицирани като дълготрайни активи държани за продажба. Поради промяна в намерението на ръководството тези имоти бяха рекласифицирани като инвестиционни имоти в размер на 4,695 хил. лв. и като дълготрайни активи в размер на 464 хил. лв.(виж бел. 5.1).

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

5. АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

5.4 Кредити и вземания, възникнали първоначално при Групата

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
Депозити във финансови институции	251,636	296,305
Предоставени заеми	745	505
Депозирани привлечени средства по инвестиционни фондове	4,872	-
	<u>257,253</u>	<u>296,810</u>

Депозитите във финансови институции са представени в баланса по стойността на дължимата главница (номинална стойност) и начислената, но неполучена лихва към 31 декември на съответната година. Размерът на полагащата се към 31 декември 2008 и 2007 лихва, съгласно условията на договорите за депозит, е съответно 4,471 хил.лв. и 3,761 хил.лв. В депозити е представена и сумата по набирателна сметка по застраховка, свързана с инвестиционен фонд към 31 декември 2008 и 2007 в размер съответно на 512 хил. лв. и 4,400 хил. лв.

Представените заеми представляват заеми срещу дългосрочни застраховки "Живот".

5.5 Финансови активи на разположение за продажба

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
ЗУНК облигации в долари на САЩ	18,855	19,860
ЗУНК облигации в евро	1,432	1,555
Държавни ценни книжа в лева и евро	37,440	27,727
Дългосрочни държавни облигации в лв.	353	346
Корпоративни и международни облигации	133,859	50,321
Капиталови инвестиции	244	266
	<u>192,183</u>	<u>100,075</u>

Дългосрочните облигации по ЗУНК, деноминирани в долари на САЩ, са емитирани от правителството на Република България през 1994 и имат окончателен падеж през 2019. След петата година от датата на емисията (т.е. от 1999), главницата се изплаща на 20 равни годишни погасителни вноски. Всяка годишна погасителна вноска е равна на 5% от номиналната стойност. Облигациите носят лихва в размер на шестмесечния LIBOR, платима два пъти годишно – на 1 януари и на 1 юли.

Облигациите по ЗУНК, деноминирани в долари на САЩ, са преоценени по средно-аритметична от цените "купува" и "продава" на не по-малко от трима дилъри на държавни ценни книжа, която е приета за справедлива стойност, и по заключителния курс на долара.

Държавни ценни книжа, деноминирани в лева и евро се търгуват на ликвиден междубанков пазар. Те се отчитат по справедлива стойност, определена като средноаритметична на база сделките за съответната емисия на трима водещи първични дилъри на междубанковия пазар към датата на баланса. По наличните облигации към 31 декември 2008 в лева фиксираната лихва е от 3.50% до 7.5% годишно, а за тези в евро - 5.75%.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008
 Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

5. АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

5.5 Финансови активи на разположение за продажба (продължение)

Корпоративни и международни облигации представляват облигации емитирани в лева са с различен матуритет от 1 до 7 години и лихвени %-ти по условие на емисиите от 5.25% до 11.10%. Тези облигации се оценяват по най-висока цена купува за последния работен ден на съответния месец при затваряне на регулирания международен пазар, на който се търгуват. Облигациите, за които няма цена в информационна система, са оценени по цена на придобиване. Информацията се публикува в информационните системи за ценова информация Bloomberg и Reuters.

Капиталовите инвестиции на разположение за продажбаса акционерни участия в дружества, в които Групата не упражнява контрол или значително влияние.

Положителните и отрицателните разлики от оценката на финансовите активи до справедливата им стойност е отнесена в собствения капитал като е формиран преоценъчен резерв. Валутните разлики от промени в амортизираната им стойност се признават в отчета за доходите, съгласно Международен счетоводен стандарт 39 "Финансови инструменти: Признаване и оценяване". Печалбата или загубата при продажбата им се признават в отчета за доходите.

Преоценъчния резерв на финансовите активи на разположение за продажба по видове е както следва:

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
ЗУНК облигации в долари на САЩ	1,755	1,894
ЗУНК облигации в евро	27	28
Държавни ценни книжа в лева и евро	(1,777)	(326)
Дългосрочни държавни облигации в лева	20	5
Корпоративни и международни облигации	(10,389)	(81)
	<u>(10,364)</u>	<u>1,520</u>
Отсрочен данъчен пасив върху резерв от преоценка, признат в собствения капитал	(1,240)	-
ОБЩО	<u>(11,604)</u>	<u>1,520</u>

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

5. АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

5.6 Финансови активи, държани за търгуване

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
Краткосрочни и средносрочни държавни ценни книжа в лева	2,055	13,884
Български облигации в долари на САЩ и евро	-	9,786
Български облигации в евро	-	12,433
Акции и облигации, издадени от търговски дружества	4,058	7,665
Инвестиционни дялове	298	-
Други	87	50
	<u>6,498</u>	<u>43,818</u>

Краткосрочните и средносрочните държавни ценни книжа в лева и дългосрочните държавни ценни книжа в евро се търгуват на ликвиден междубанков пазар. Те се отчитат по справедлива стойност. При облигациите в лева фиксираната лихва е от 5.75% до 9.00%, а при тези в евро – 5.75% годишно.

Българските облигации, деноминирани в евро и долари на САЩ са търгуеми ценни книжа, издадени от правителството на България. Те са оценени по справедлива стойност към датата на баланса. По облигациите в евро се начислява лихва от 7.25% до 7.50% годишно, а по тези в долари на САЩ – 8.25% годишно.

Акциите и облигациите, издадени от търговски дружества, се отчитат по пазарна стойност определена като средна цена от сделките, сключени на Българска фондова борса – София. Разликата между цената на придобиване и пазарната стойност се признава в отчета за доходите. Групата няма контролно участие или значително влияние в тези дружества.

Увеличението или намалението на справедливата стойност, както и печалбата или загубата при продажбата на финансовите активи държани за търгуване се признават в отчета за доходите за периода, в който възникват. Финансовите активи, държани за търгуване, са представени заедно с начислената лихва по тях към датата на баланса.

Деривативните финансови инструменти, с които Групата разполага, се оценяват по справедлива стойност. Те представляват лихвено-валутни суапове свързани със ЗУНК облигации в долари на САЩ, притежавани от Групата към 31 декември 2008 и класифицирани като държани за продажба. Деривативните финансови инструменти не отговарят на изискванията на Международен счетоводен стандарт 39 “Финансови инструменти: Признаване и оценяване” за отчитане като хеджиране. Тъй като към 31 декември 2008 има намаление на справедливата им стойност в размер на 715 хил.лв. е начислено задължение в пасива на баланса. Промените с справедливата стойност на деривативните финансови инструменти са отразени в отчета за доходите.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всячки суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

5. АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

5.6 Финансови активи, държани за търгуване (продължение)

Инвестиции в полза на държателите на животозастрахователни полици, които носят инвестиционен риск

Част от инвестициите, оповестени в бележки 5.6 и 5.7, представляват инвестиции, обвързани с полици, по които държателите носят инвестиционен риск. Финансовите активи, обезпечаващи застрахователните резерви, свързани с тези продукти са както следва:

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
Финансови активи по фонд, деноминиран в долари на САЩ	2,109	2,115
Финансови активи по фонд ДЦК	8,225	8,670
Финансови активи по фонд, деноминиран в евро	18,841	15,306
	<u>29,175</u>	<u>26,091</u>

Към 31 декември 2008 валутният инвестиционен фонд в долари на САЩ е обезпечен с държавни ценни книги и депозити, както следва:

- ЗУНК облигации в долари на САЩ, с номинал 300 хил. долара на САЩ и балансова стойност 423 хил. лв. (виж бел. 5.7);
- Депозит с главница 1,191 хил. долара на САЩ и балансова стойност 1,686 хил. лв. (виж бел. 5.6).

Към 31 декември 2008 инвестиционният фонд "Високодоходни ценни книжа в лева, гарантирани от държавата" се състои от:

- ЗУНК облигации в долари на САЩ, с номинал 1,850 хил. долара на САЩ и балансова стойност 2,605 хил. лв. (виж бел. 5.7);
- Средносрочни и дългосрочни държавни облигации в лева, с общ номинал 4,884 хил. лв. и обща балансова стойност 4,795 хил. лв. (виж бел. 5.7);
- Депозит с главница в лева с балансова стойност 825 хил. лв. (виж бел. 5.6).

Към 31 декември 2008 валутният инвестиционен фонд в евро е обезпечен с държавни ценни книги и депозити, както следва:

- ЗУНК облигации в долари на САЩ, с номинал 4,500 хил. долара на САЩ и балансова стойност 6,337 хил. лв. (виж бел. 5.7);
- ЗУНК облигации в евро, с номинал 718 хил. евро и балансова стойност 1,432 хил. лв. (виж бел. 5.7);
- Български еврооблигации в евро, с номинал 4,200 хил. евро и балансова стойност 8,908 хил. лв. (виж бел. 5.7);
- Депозит в евро с балансова стойност 2,164 хил. лв. (виж бел. 5.6).

5.7 Парични средства

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
Парични средства по банкови сметки	13,438	16,291
Парични средства в брой	1,270	2,464
	<u>14,708</u>	<u>18,755</u>

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008
 Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

5. АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

5.8 Отсрочени аквизиционни разходи

Отсрочените аквизиционни разходи към 31 декември 2008 и 2007 са в размер съответно на 2,876 хил. лв. и 2,362 хил. лв.

Отсрочените аквизиционни разходи представляват разходите като аквизиционни комисии и разходи по издаване на застрахователните договори или свързани с разходи за реклама и маркетинг, които са отсрочени за периоди след датата на баланса. Аквизиционните разходи се отсрочват по актюерски методи, въз основа на калкулираните ставки в брутните застрахователни премии. Отсрочените аквизиционни разходи по застраховки “Живот”, свързани с инвестиционни фондове, към 31 декември 2008 са в размер на 628 хил. лв. (31 декември 2007: 850 хил. лв.). Отсрочените аквизиционни разходи представляват инвестиции на застрахователно-техническите резерви, съгласно на чл.73, ал.1, т.10 от Кодекса за застраховането.

5.9 Дял на презастрахователите в застрахователните резерви

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
Презастрахователен дял в предстоящите плащания	10,960	9,662
Презастрахователен дял в пренос-премиите	<u>1,869</u>	<u>2,761</u>
Общо презастрахователен дял в техническите резерви	<u>12,829</u>	<u>12,423</u>

5.10 Вземания по регреси

Правото на регресен иск за възстановяване на изплатено обезщетение и разноските по определянето му срещу лица, по чиято вина е било унищожено или повредено застрахованото имущество, Групата упражнява на основание чл.213 и 213а от Кодекса за застраховането. Всички лица, към които Групата има ликвидни и изискуеми вземания по регресни искове са длъжници на Групата. В случаите, когато причинителят на вредата има сключена застраховка “Гражданска отговорност”, Групата встъпва в правата на застрахования и предявява вземанията си срещу застрахователя на виновния по застраховка “Гражданска отговорност”.

С цел предпазливост, поради несигурността на тяхното събиране, както по отношение на срок, така и по отношение на предявения размер, Групата отразява тези вземания задбалансово, като условни активи до месец декември 2007. Приходът от регреси се признава при получаването му. Към 31 декември 2007 след направената годишна инвентаризация на всички вземания по регресни искове, Групата приема промяна в политиката за признаването на вземания и приходи по регреси, предявени срещу други застрахователи.

Сметните взаимоотношения със застрахователите по застраховка “Гражданска отговорност” към 31 декември 2008 и 31 декември 2007 са отразени като вземания в актива на баланса на Групата и е признат приход от регреси.

Сметните взаимоотношения с длъжниците – физически и юридически лица се отчитат задбалансово, като условни активи. За всеки длъжник се води отделна поименна партида.

5. АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

5.10 Вземания по регреси (продължение)

Критериите за признаване на вземането в актива на баланса са следните:

- платено обезщетение по имуществена застраховка;
- установено лице, което виновно е причинило вредата;
- наличие на доказателства на сключена застраховка “Гражданска отговорност” при друг застраховател;
- предявена претенция срещу този застраховател.

Вземанията подлежат на преглед за обезценка, като в случаите, в които балансовата им стойност е по-голяма от очакваната им възстановима стойност към момента на прегледа, Групата ги оценява по възстановимата им и признава загуба от обезценка. Размерът на загубата е разликата между балансовата стойност на вземането и сумата на очакваните бъдещи парични потоци.

Очакваните бъдещи парични потоци се получават, като сумата на вземанията по регреси се намалява със сумата на просрочените такива вземания за период над 75 дни, т.е. тяхната стойност се свежда до нула.

Към 31 декември 2008 ръководството на Групата е извършило преглед за обезценка на тези вземания и признало разход за обезценка на вземания по регреси в размер на 2,230 хил. лв. (виж бел. 10.1).

Ръководството на Групата счита, че представената по този начин информация във финансовите отчети ще е полезна и необходима за по-точното представяне на финансовото състояние и финансовите резултати на Групата.

5.11 Вземания по записани застрахователни премии

Вземанията по записани застрахователни премии включват вземания от премии по общо застраховане 49,070 хил. лв (2007: 43,212 хил. лв.), по животозастраховане 8,204 хил. лв (2007: 8,160 хил. лв.) и по здравно осигуряване – 1,432 хил. лв. (2007: 1,152 хил. лв.)

5.12 Други активи

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
Вземания от продажба на дялове на дъщерни дружества	1,956	-
Гаранции по Закона за обществените поръчки	707	890
Разходи за бъдещи периоди	547	860
Вземания по пасивно презастраховане	195	90
Данъци за възстановяване	2,529	2,529
Вземания от местни застрахователи	232	262
Активи за продажба	560	-
Вземания по активно презастраховане	30	39
Други вземания	1,922	1,330
Общо активи	<u>8,678</u>	<u>6,000</u>

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008
 Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

5. АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

5.12 Други активи (продължение)

Вземането от продажба на дялове, отчетено към 31 декември 2008 представлява сума, дължима от купувача на дяловете на Ер Бан ООД. Цената на сделката ще бъде платена по следния начин: първа вноска в размер на 25% от стойността на договора, а останалата част от цената трябва да бъде издължена на 18 равни месечни вноски.

Разходите за бъдещи периоди включват предплатени суми за услуги, които ще бъдат предоставени на Групата през следващата година.

Активите за продажба включват транспортни средства, държани за продажба в процеса на обичайната дейност. Тези активи са придобити по условията на застраховка „Финансов риск на договори за лизинг“. В резултат на настъпване на застрахователно събитие /неплащане на лизингови вноски/ Групата е платила застрахователни обезщетения, при което на база на суброгационни писма от Лизингодателите придобива тези активи и има право да се разпорежда с тях. Активите за продажба, се отчитат по по-ниската от стойността на придобиване и нетната реализуема стойност.

6. ОСНОВЕН КАПИТАЛ

Основният капитал се състои от 3,860,000 обикновени акции с право на глас с номинална стойност 10 лева на акция.

Акционерното участие в основния капитал се разпределя както следва:

		(%)
Към 31.12.2008	Кей Би Си Иншурънс НВ, Белгия	89.55
	Акционери юридически лица	10.41
	Акционери физически лица	0.04
		<u>100.0</u>
Към 31.12.2007	Кей Би Си Иншурънс НВ, Белгия	89.41
	Акционери юридически лица	10.49
	Акционери физически лица	0.10
		<u>100.0</u>

Съгласно актуалния списък на акционерите, воден от Централния депозитар, следните от миноритарните акционери притежават повече от 5% от капитала на Дружеството-майка, както следва:

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
Артио Интернешънъл Екуити Фънд	9.2%	0.0%
Юлиус Байер Интернешънъл Екуити Фънд	0.3%	9.2%

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

7. ТЕХНИЧЕСКИ РЕЗЕРВИ

7.1 Технически резерви по животозастраховане

	Дългосрочни резерви по животозастра- ховане	Пренос- премиен резерв	Резерв за предстоящи плащания	Общо резерви по живото- застраховане
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2006	71,674	2,457	6,687	80,818
Начислен, нетно	1,926	485	784	3,195
	73,600	2,942	7,471	84,013
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2007				
Начислен, нетно	4,003	(3)	7	4,007
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2008	77,603	2,939	7,478	88,020

Съгласно нормативни изисквания за реда и методиката за образуване на технически резерви, към математическия резерв и капитализираната стойност на пенсиите, към 31 декември 2008 е включена допълнителна сума за покритие на очакваното превишение на действителните административно-стопански разходи, спрямо разходите, калкулирани в застрахователните премии в размер на 10,906 хил. лв. (2007: 11,624 хил. лв.). Допълнителната сума за покритие на очакваното превишение на действителните административно-стопански разходи, спрямо разходите, калкулирани в застрахователните премии, е изчислена чрез използване на актюерски методи при направени разумни предположения относно размера на бъдещите разходи.

Промяната на техническите резерви по животозастраховане за 2008 включва нетно увеличение на допълнителен резерв добавка за сигурност срещу неблагоприятно отклонение от актюерските предположения в размер на 227 хил. лв. (2007: 228 хил. лв.) и намаление на резерв за бъдещо участие в дохода, на стойност 29 хил. лв. (2007: 88 хил. лв.).

Техническите резерви по животозастраховане включват резерви по застраховки Живот, свързани с вътрешни инвестиционни фондове на Групата, разпределени както следва:

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
Животозастрахователни резерви	28,672	26,672
Резерв за предстоящи плащания	1,316	1,382
	29,988	28,054

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

7. ТЕХНИЧЕСКИ РЕЗЕРВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

7.2 Технически резерви по общо застраховане

	Пренос-премиен резерв	Резерв за предстоящи плащания	Общо резерви по общо застраховане
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2006	55,862	83,384	139,246
Начислен, нетно	9,199	24,831	34,030
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2007	65,061	108,215	173,276
Начислен, нетно	1,051	35,340	36,391
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2008	66,112	143,555	209,667

Резервът за предстоящи плащания включва резерв за настъпили, но непредявени щети, който към 31 декември 2008 възлиза на 58,336 хил. лв., а към 31 декември 2007 - на 43,972 хил. лв.

Изменението на резерва за настъпили, но непредявени щети към 31 декември 2008 спрямо 31 декември 2007 е нарастване с 14,364 хил. лв. или с 32,7%, като съответства на тенденцията на развитие на щетите по видовете застраховки. При определянето размера на резерва към 31 декември 2007 по застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите значително влияние оказват използваните пазарни фактори на развитие, определени в съответствие с решение № 97 – ОЗ / 17.01.2008 г. на Комисията за финансов надзор.

Ефектът от използването на верижно-стълбовия метод и прилагането на средно претеглени фактори на развитие към 31 декември 2008 по всички застраховки е 39,451 хил. лв. спрямо прилагането на метода на средната стойност със средни „grossing up” фактори на развитие за същия период.

През текущия и през предходни периоди срещу Групата са заведени значителен брой съдебни дела във връзка с изплащане на обезщетения по сключени застраховки по общо застраховане. Към 31 декември 2008 предявените искове за застрахователни обезщетения са на стойност 28,278 хил. лв. (2007: 9,514 хил. лв.) и са представени като част от резерва за предстоящи плащания. Заделените резерви са оценени по сумата на заведените частични или пълни искове, като допълнително са начислени лихви по обезщетенията, които съдът би признал в полза на съответния ищец в размер на 8,290 хил. лв. и 4,115 хил. лв. съответно към 31 декември 2008 и 2007.

7.3 Здравноосигурителни резерви

	Пренос-премиен резерв	Резерв за предстоящи плащания	Резерв за бонуси и отстъпки	Общо
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2006	295	40	-	335
Начислен, нетно	597	226	-	823
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2007	892	266	-	1,158
Начислен, нетно	376	19	6	401
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2008	1,268	285	6	1,559

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

8. Други краткосрочни задължения

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
Задължения по преки застрахователни операции	18,777	16,264
Задължение за участие в резултата	10	10
Задължения за данъци	332	3,222
Задължения по презастрахователни операции	919	1,265
Задължения за заплати и социални осигуровки	3,484	1,892
Задължения за Гаранционен фонд	1,993	2,183
Задължения по предоставени лицензи	369	369
Задължения към доставчици	934	726
Провизии и други задължения	6,262	311
	<u>33,080</u>	<u>26,242</u>

Задълженията по преки застрахователни операции включват комисиони, платими на застрахователни агенти и брокери, в размер на 17,053 хил. лв. към 31 декември 2008 и 15,502 хил.лв. за 2007. Към 31 декември 2008 начислените комисиони за несъбрани премии са в размер на 12,433 хил.лв. (2007: 11,074 хил. лв.)

Задълженията към държавния бюджет към 31 декември 2007 включват задължения по начислено ДДС върху продажби на недвижими имоти в размер на 1,511 хил.лв. и задължение по данъчен ревизионен доклад за периода от 2001 до 2006 в размер на 1,305 хил.лв. На 20 март 2008 Дружеството-майка получи данъчен ревизионен доклад, според който дължи допълнителен данък за периода на ревизията в размер на 2,092 хил.лв., от които допълнителен данък в размер на 1,521 хил.лв. и наказателна лихва в размер на 571 хил.лв. Дружеството-майка обжалва доклада от ревизията на основание техническа грешка. Размерът на задължението към 31 декември 2007 от 1,305 хил. лв. отразява най-добрата преценка на ръководството за сумата на задължението. На 7 април 2008 Дружеството-майка получи данъчен ревизионен акт за периода от 2001 до 2006 година, според който изплати допълнителен данък за ревизирания период в размер на 953 хил. лв. и лихви 300 хил. лв. Провизираните в повече 52 хил. лв. са отчетени като приход в отчета за доходите.

Провизии и други задължения в размер на 6,262 хил. лв. към 31 декември 2008 включват основно провизия за възможно задължение по предявени претенции към Групата. На този етап не може да се прецени времето за което претенцията би била решена.

ГРУПА ДЗИ

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

9. ПРЕМИЕН ПРИХОД

9.1 Записани премии - общо застраховане

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Гражданска отговорност	59,541	60,609
Каско на моторни превозни средства	101,698	88,029
Имущество	20,145	16,924
Морско, въздухоплавателно и транспортно застраховане	4,423	5,621
Обща гражданска отговорност	3,158	4,206
Финансови рискове	3,796	3,278
Селскостопански посеви и животни	5,664	4,873
Туристически застраховки и злополука	3,726	2,993
	<u>202,151</u>	<u>186,533</u>

Групата не извършва активно презастраховане по общо застраховане от 2003 поради преценка на ръководството, че тази дейност е неизгодна за нея.

9.2 Записани премии - животозастраховане

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Спестовно животозастраховане	24,637	21,639
Застраховки, свързани с инвестиционен фонд	6,987	8,528
Пенсионни продукти	1,772	3,071
Рисково животозастраховане	2,168	1,830
Злополука	4,059	3,503
Здравна застраховка	639	663
	<u>40,262</u>	<u>39,234</u>

9.3 Премии по пасивно презастраховане – общо застраховане

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Гражданска отговорност на моторни превозни средства и други отговорности	1,922	1,875
Отговорности	651	2,080
Морско, въздухоплавателно и транспортно застраховане	1,127	2,628
Имущество	2,698	3,043
Други	299	211
	<u>6,697</u>	<u>9,837</u>

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

10. ИЗПЛАТЕНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ**10.1 Изплатени обезщетения – общо застраховане**

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Каско на моторни превозни средства	58,263	43,723
Гражданска отговорност	32,504	26,610
Имущество	3,072	2,187
Морско, въздухоплавателно и транспортно застраховане	1,347	1,804
Финансови рискове	3,483	1,152
Селскостопански застраховки	2,904	2,880
Други	584	577
Общо изплатени обезщетения	102,157	78,933
Суми, възстановени по регресен път	(7,152)	(9,842)
Изплатени обезщетения, нетно от регрес	95,005	69,091

Сумата по позиция „Суми, възстановени по регресен път“ представлява признатия приход по предявени претенции към други застрахователи в размер на 9,382 хил. лв., намален с разход за обезценка в размер на 2,230 хил. лв., съгласно приетата политика за обезценка на тези вземания (виж бел. 5.12).

10.2 Изплатени обезщетения – животозастраховане

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Спестовно животозастраховане	18,550	16,765
Застраховки, свързани с инвестиционен фонд	4,153	4,708
Рисково животозастраховане	1,134	1,233
Злополука	1,393	1,073
Пенсионни продукти	2,032	2,030
Здравно застраховане	405	398
Общо	27,667	26,207

11. ПРИХОДИ ОТ УЧАСТИЕ В РЕЗУЛТАТА ПО ПАСИВНО ПРЕЗАСТРАХОВАНЕ

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Имущество	-	99
Помощ при пътуване	-	45
Застраховки на товари при превоз	-	34
Застраховка летателни апарати	40	-
	40	178

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

12. НЕТНИ (РАЗХОДИ ЗА)/ПРИХОДИ ОТ КОМИСИОНИ И ТАКСИ

Нетните (разходи за)/приходи от комисиони и такси за 2008 и 2007 по отчетни сегменти са както следва:

	<u>2008</u>	<u>2008</u>
	Общо застраховане	Живото- застраховане
Приходи от комисиони и такси	227	59
Разходи за комисиони и такси	(42,166)	(2,510)
Разходи от комисиони и такси, нетно	<u>(41,939)</u>	<u>(2,451)</u>
	<u>2007</u>	<u>2007</u>
	Общо застраховане	Живото- застраховане
Приходи от комисиони и такси	388	63
Разходи за комисиони и такси	(36,304)	(2,774)
Разходи от комисиони и такси, нетно	<u>(35,916)</u>	<u>(2,711)</u>

13. ВНОСКИ В ГАРАНЦИОННИ ФОНДОВЕ

Вноските в гаранционни фондове представляват плащания към специални, контролирани от държавата фондове за задължително застраховане. Всички застрахователи, предлагащи задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите и/или задължителна застраховка "Злополука" на пътниците в Република България, правят вноски в Гаранционния фонд в размери определени съгласно Кодекса за застраховане. Комисията за финансов надзор по предложение на Съвета на Гаранционния фонд определя ежегодно размера на вноските и срока за извършване. Решението се обнародва в "Държавен вестник". От Гаранционния фонд се изплащат обезщетения, когато при пътнотранспортно произшествие виновният водач няма сключена задължителна застраховка "Гражданска отговорност".

14. АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ

Административните разходи на Група ДЗИ по отчетни сегменти за 2008 са както следва:

	<u>2008</u>	<u>2008</u>
	Общо застраховане	Живото- застраховане
Заплати и осигурителни вноски	14,793	6,521
Външни услуги	8,650	1,882
Амортизация	2,404	1,758
Консумативи	2,266	1,909
Други разходи	1,294	430
Общо административни разходи	<u>29,407</u>	<u>12,500</u>

ГРУПА ДЗИ

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всячки суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

14. АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Административните разходи на Група ДЗИ по отчетни сегменти за 2007 са както следва:

	2007	2007
	Общо	Живото-
	застраховане	застраховане
Заплати и осигурителни вноски	11,064	4,355
Външни услуги	9,496	3,236
Амортизация	1,186	452
Консумативи	2,853	487
Други разходи	1,690	365
Общо административни разходи	<u>26,289</u>	<u>8,895</u>

15. ОБЕЗЦЕНКА НА НЕСЪБИРАЕМИ ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРЕМИИ

Общозастрахователното дружество в Групата прилага счетоводна политика на признаване на приходите от застрахователни премии на база дължимите суми за целия период на покритие по силата на сключените през отчетния период застрахователни договори. Същите са отразени в баланса като начислени вземания. След изтичане срока на договора, непостъпилите дължими премии през съответните отчетни периоди са отразени като обезценка на вземания по несъбрани премии.

Обезценка на вземания за несъбрани премии по общо застраховане	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Каско на МПС	5,005	3,930
Гражданска отговорност на МПС	6,338	10,491
Имущество	682	1,120
Морско, въздухоплавателно и транспортно застраховане	568	1,076
Селскостопански застраховки	529	558
Злополука	163	140
Финансови рискове	41	89
Обща гражданска отговорност	141	91
Други	343	22
ОБЩО ОБЕЗЦЕНКА НА ВЗЕМАНИЯ	<u>13,810</u>	<u>17,517</u>

16. ДРУГИ ТЕХНИЧЕСКИ РАЗХОДИ

16.1 Други технически разходи по общо застраховане

Другите технически разходи по общо застраховане за 2008 и 2007 са както следва:

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Услуга по изясняване на обстоятелства и факти по застр.събития	6,006	7,958
Мерки за подобряване безопасността на движението	1,251	1,860
Участие в положителния финансов резултат	1,104	738
Върнати премии	237	234
Други	590	872
	<u>9,188</u>	<u>11,662</u>

ГРУПА ДЗИ

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

16. ДРУГИ ТЕХНИЧЕСКИ РАЗХОДИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

16.2 Други технически разходи по животозастраховане

Другите технически разходи по животозастраховане включват предимно обезценки на записани премии, както следва:

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Спестовно животозастраховане	1,767	1,520
Застраховки "Живот", свързани с инвестиционен фонд	640	672
Пенсионни продукти	178	923
Рисково животозастраховане	20	15
Злополука	47	40
Здравна застраховка	197	34
	<u>2,849</u>	<u>3,204</u>

Разходите за обезценка, свързани с пенсионни продукти са свързани с продукт на Групата, чието предлагане е прекратено в началото на 2007.

17. НЕТЕН ДОХОД ОТ ФИНАНСОВИ АКТИВИ

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Приходи от лихви и аналогични приходи	25,879	14,131
Нетна печалба от операции с ценни книжа	283	9,098
Преоценка на инвестиционни имоти	(3,493)	2,028
Приходи от продажби на инвестиционни имоти	135	1,650
Дивиденди	3	1,477
Нетна печалба (загуба) от валутни операции	703	(2,287)
Други финансови приходи	232	17
	<u>23,742</u>	<u>26,114</u>

Нетен доход от инвестиции

18. ДРУГИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ, НЕТНО

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Приходи от дейността на нефинансовите дружества в Групата	5,103	12,707
Разходи за дейността на нефинансовите дружества в Групата	(6,219)	(10,511)
Приходи от продажба на Дълготрайни материални активи	5	2,922
Приходи/(разходи) по данъчен ревизионен акт	52	(1,305)
Приходи от наем	177	484
Обучение на персонала	-	(156)
Други нетехнически (разходи), нетно	(5,195)	(30)
Общо	<u>(6,077)</u>	<u>4,111</u>

Други разходи към 31 декември 2008 в размер на 5,195 хил. лв. включват провизия в размер на 5,237 хил. лв., което е най-добрата преценка на ръководството за възможно плащане по претенции към Групата от страна на контрагенти.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

19. РАЗХОД ЗА ДАНЪЦИ

От 2007 съгласно нов Закон за корпоративното подоходно облагане, данъчната ставка е в размер на 10%.

Разходът за данъци за годините, приключващи на 31 декември 2008 и 2007 се състои от:

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Текущ разход за данъци	(16)	(468)
Отсрочени данъци от възникнали през периода временни разлики, нетно	1,744	292
РАЗХОД ЗА ДАНЪК, в това число:	1,728	(176)
за продължаващи дейности	1,728	(176)
за преустановени дейности	-	-

Активите и пасивите по отсрочени данъци възникват в резултат на начислени данъци върху печалбата от временни разлики, както следва:

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
Актив по отсрочени данъци		
Актив по отсрочени данъци от неизползван платен годишен отпуск	114	79
Актив по отсрочени данъци от неизплатени доходи на физически лица	402	232
Актив по отсрочени данъци от данъчна загуба от предходни години	984	-
Актив по отсрочени данъци от непризнати за данъчни цели, в тек. г., провизирани задължения	11	-
Всичко актив по отсрочени данъци	1,511	311
Пасив по отсрочени данъци		
Пасив по отсрочени данъци от разликата между счетоводната и данъчната основа на дълготрайни активи	(73)	(218)
Пасив по отсрочени данъци от преоценка на инвестиционни имоти	(466)	(828)
Пасив по отсрочени данъци от преоценка на финансови активи	(1,240)	(87)
Всичко пасиви по отсрочени данъци	(1,779)	(1,133)
ПАСИВ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ, НЕТНО	(268)	(822)

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

19. РАЗХОД ЗА ДАНЪЦИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Изчислението на ефективната данъчна ставка за 2008 и 2007 е както следва:

	Годината, приключваща на 31.12.2008	Годината, приключваща на 31.12.2007
Печалба(загуба) преди данъци	(24,351)	4,368
Данъчна ставка	10%	10%
Приход от (разход за) данъци по приложимата данъчна ставка	2,435	(437)
Данъчен ефект от постоянни разлики	(707)	613
ПРИХОД ОТ (РАЗХОД ЗА) ДАНЪК	1,728	(176)
Ефективна данъчна ставка	(7.1)%	4.03%

Към 31 декември 2008 Групата е признала пасиви по отсрочени данъци отчетени директно в собствения капитал в размер на 1,240 хил. лв. във връзка с проценка на финансови активи на разположение за продажба.

През 2008 година Групата е признала отсрочен данъчен актив в размер на 984 хил. лв. върху данъчна загуба от 2006 година. Към 31 декември 2007 година Групата не е признала актив по отсрочени данъци в размер на 1,308 хил. лв. върху тази загуба. Според българското данъчно законодателство, срокът за приспадане на данъчни загуби е пет години. Срокът за приспадане на тази данъчната загуба е 2011 година.

Към 31 декември 2008 Групата не е признала отсрочен данъчен актив в размер на 2,626 хил. лв. (2007: 1,683 хил. лв.) върху данъчна загуба в размер на 26,257 хил. лв. (2007: 16,828 хил. лв.). Според българското данъчно законодателство, срокът за приспадане на данъчни загуби е пет години.

20. ПРЕУСТАНОВЕНА ДЕЙНОСТ

През декември 2008 Групата продава Ер Бан ООД, което представлява самостоятелен бизнес сегмент. Загубата от продажбата на дела на Групата възлизат нетно на 1,015 хил. лв.

Активите и пасивите, от които Групата се освобождава в следствие на продажбата на Ер Бан ООД са както следва:

	Ер Бан ООД
Дълготрайни материални и нематериални активи	2,246
Други активи	121
Парични средства	10
Други пасиви	(75)
Всичко нетни активи	2,302
Дял на малцинството	340
Дял на Групата	1,962
Всичко парични постъпления от продажбата	(-)
Излезли парични средства и еквиваленти	(10)
Нетен паричен поток по отчета за паричния поток	(10)

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

20. ПРЕУСТАНОВЕНА ДЕЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Нетният резултат от преустановената дейност на продаденото дъщерно дружество Ер Бан е загуба в размер на 830 хил. лв, която е отчетена в отчета за доходите на Групата. Този резултат включва приходи от търговска дейност в размер на 482 хил.лв. и разходи за търговска дейност в размер на 1,312 хил.лв.

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

21.1 Застрахователен риск в животозастраховането

Животозастрахователната дейност, извършвана от Групата е поемане на риска от загуба на живот или телесна цялост от застрахованите лица, които са преки субекти на риска. Такива рискове могат да бъдат свързани със задължение за изплащане при смърт или нетрудоспособност, при събития, свързани със здравето или нарушение на телесната цялост при злополуки. Групата е изложена на несигурност, свързана с честотата и размера на претенциите по договорите. Групата също така е изложена на пазарен риск чрез застрахователните и инвестиционните си дейности. Застрахователният риск се оценява поотделно за всеки застрахователен договор.

Основните рискове в животозастраховането са свързани със смъртност, нетрудоспособност (инвалидност), заболяемост, преживяване, откупи и отпадания, и разходите на Групата. Тези рискове влияят пряко на размера на техническите резерви към датата на баланса.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008
 Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Информация за видовете резерви в съответните валути е показана по-долу:

Математически резерв вкл. по застраховки, свързани с вътрешни инвестиционни фондове на ЗАД ДЗИ	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
Смесени застраховки Живот и Детски застраховки		
BGN	33,520	35,060
USD	336	210
EUR	10,382	5,320
в т.ч. разпределена доходност от инвестиции		
BGN	5,435	5,771
USD	14	11
EUR	168	47
Пенсионни (Рентни застраховки)		
BGN	2,097	2,657
USD	222	238
EUR	297	314
в т.ч. разпределена доходност от инвестиции		
BGN	104	112
USD	6	5
EUR	6	4
Застраховки Живот, свързани с вътрешни инвестиционни фондове на ЗАД ДЗИ		
BGN	7,232	8,109
USD	1,956	2,004
EUR	18,222	16,547
в т.ч. разпределена доходност от инвестиции		
BGN	405	421
USD	96	74
EUR	544	338
Общ размер на математическите резерви	74,264	70,459
Други дългосрочни резерви в лева	3,339	3,141
Общ размер на дългосрочните резерви по животозастраховане	77,603	73,600
Пренос-премиен резерв		
Рискови застраховки		
BGN	621	477
USD	11	7
EUR	27	67
RON	111	-
Здравни застраховки		
BGN	94	111
USD	-	-
EUR	149	268
Застраховки Злополука		
BGN	1498	1,523
USD	3	10
EUR	12	77
Допълнителна застраховка		
BGN	122	159
USD	17	14
EUR	274	229
Общ размер на пренос-премиен резерв в лева	2,939	2,942

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008
 Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.1. Застрахователен риск в животозастраховането (продължение)

	Към 31.12.2008	Към 31.12.2007
Резерв за предстоящи плащания		
Рискови застраховки		
BGN	505	645
USD	1	-
EUR	6	8
Здравни застраховки		
BGN	39	57
USD	-	-
EUR	14	10
Застраховки Злополука		
BGN	870	727
USD	-	-
EUR	-	-
Смесени застраховки Живот		
BGN	4438	4,491
USD	32	28
EUR	213	89
Пенсионни (Рентни) застраховки		
BGN	44	33
USD	-	-
EUR	-	-
Застраховки Живот, свързани с вътрешни инвестиционни фондове на ЗАД ДЗИ		
BGN	701	756
USD	83	125
EUR	532	502
Общ размер на резерва за предстоящи плащания	7,478	7,471

Най-голям е дялът на математическия резерв (вкл. по застраховки, свързани с вътрешни инвестиционни фондове) и капитализираната стойност на пенсиите – 79% към 31 декември 2008 и 2007.

В таблицата по долу е показано разпределението на Математическия резерв:

Видове застрахователни договори	% от Математическия резерв	Среден оставащ срок на портфейла
Смесени застраховки Живот - полици в сила от 01.01.1996, Нов портфейл	25%	7 години
Смесени застраховки живот - полици в сила до 01.01.1996, Стар портфейл	16%	5 години
Застраховки живот, свързани с вътрешни инвестиционни фондове на ЗАД ДЗИ	34%	4 години
Детски застраховки - полици в сила след 01.01.1996, Нов портфейл	6%	7 години

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.1. Застрахователен риск в животозастраховането (продължение)

21.1.1 Рискови фактори при определяне на застрахователните активи и пасиви

Смъртност

При изчисляването на застрахователните премии и математическия резерв Групата използва таблици за смъртност на общо население на България и застрахователна таблица за смъртност. Застрахователната таблица за смъртност е базирана на смъртността на общото население на България, с допълнителни корекции отразяващи поведението на застрахователната съвкупност, съставена от застрахованите лица в Групата. На годишна база Групата прави анализ на смъртността на застрахованите лица по индивидуалните договори и съпоставя получените резултати с използваните таблици за смъртност. Допълнително се прави и анализ на смъртността на застрахованите лица по групови застрахователни договори.

Наблюдава се известна несигурност по отношение на влиянието на епидемиите и промените в стила на живот като тютюнопушене, хранителни навици и навиците за физическа дейност, които могат да доведат до влошаване на показателите за смъртност.

Нетрудоспособност (инвалидност)

Като задължително или избираемо покритие към застрахователните договори на Групата се предлага Трайна нетрудоспособност от злополука или Трайна нетрудоспособност от злополука и заболяване. Рисковите премии по този вид застрахователни договори се определят на базата на историческа информация. На годишна база Групата прави анализ на нетрудоспособността (инвалидизацията) на застрахованите лица по индивидуални договори и съпоставя получените резултати с използваните рискови премии. Допълнително се прави и анализ на загубата на работоспособността (инвалидизацията) на застрахованите лица по групови договори.

Заболеваемост

Групата сключва договори за групова здравна застраховка, осигуряваща плащания при настъпване на неблагоприятни събития, свързани със здравето на застрахованите. Рисковите премии по този вид застрахователни договори се определят на базата на историческа информация. На годишна база Групата прави анализ на коефициента на щетимост и плащанията по тези застрахователни договори и съпоставя получените резултати с използваните рискови премии.

Откупи и отпадания

Размерът на откупи и отпадания е фактор, който влияе върху размера на математическия резерв по застрахователни договори. Групата извършва ежегодно анализ на броя на откупите и отпаданията, както и на изплатените суми. Анализът се извършва отделно за всеки портфейл от договори.

Разходи

При определяне на застрахователните премии по животозастраховане, Групата отчита очакваните административни разходи за бъдещи периоди. На годишна база се съпоставят очакваните и действителните административни разходите на Групата. През последните 10 години, вследствие на хиперинфлацията през 1996-1997 в България и обезценяването на застрахователния портфейл на Групата се наблюдава значително превишение на действителните разходи спрямо очакваните.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008
 Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.1 Застрахователен риск в животозастраховането (продължение)

21.1.1 Рискови фактори при определяне на застрахователните активи и пасиви (продължение)

Към 31 декември 2008 и 2007 е заделена допълнителна сума към математическия резерв по застраховките "Живот" за покритие на очакваното превишаване на действителните разходи в бъдеще, от която най-голяма част е предвидена за застраховките от стария портфейл, сключени преди периода на хиперинфлация.

21.1.2 Анализ на чувствителността на резервите по животозастраховане

Анализът на чувствителността на резервите се базира на направена симулация на резултатите от теста за достатъчност на задълженията като последователно са променени основните фактори и предположения.

Краткосрочни застрахователни договори

Основните фактори, които влияят върху размера на резервите по краткосрочни застрахователни договори са квотата на разходите и смъртността и заболяемостта. При симулирано увеличение на квотата на разходите се наблюдава намаляване на печалбата и обратно. Симулирано увеличение на смъртността и заболяемостта води до увеличение на пренос-премийния резерв с резерв за неизтекъл риск, което води до съответно намаляване на печалбата.

Дългосрочни застрахователни договори с гарантиран доход и клауза за допълнителен, негарантиран доход

Основните фактори, които влияят на размера на математическия резерв са доходността от инвестиции, смъртност, очаквани разходи и размерът на откупи. Групата е направила симулация за изчисление на ефекта от промяна в тези фактори.

В таблиците по-долу са описани влиянието на различните фактори и предположения върху размера на математическия резерв по дългосрочните застрахователни договори с клауза за допълнителен, негарантиран доход и договорите, свързани с вътрешни инвестиционни фондове:

Дългосрочните договори с клауза за участие в печалбата от инвестиции:

Фактор	Неблагоприятен сценарий	Изменение на Математическия резерв	Благоприятен сценарий	Изменение на Математическия резерв
Доходност от инвестиции	Намаление с 100 bp	Увеличение с 10.5%	Увеличение с 100 bp	Намаление с 10.5%
Смъртност	Увеличение с 50%	Увеличение с 0.6%	Намаление с 50%	Намаление с 0.6%
Разходи	Увеличение с 20%	Увеличение с 4.5%	Намаление с 20%	Намаление с 4.5%
Откупи	Увеличение с 20%	Увеличение с 0.8%	Намаление с 20%	Намаление с 0.8%

21. УРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.1. Застрахователен риск в животозастраховането (продължение)

21.1.2 Анализ на чувствителността на резервите по животозастраховане (продължение)

Дългосрочните договори с клауза за участие в печалбата от инвестиции, свързани с вътрешни инвестиционни фондове:

Фактор	Неблагоприятен сценарий	Изменение на Математическия резерв	Благоприятен сценарий	Изменение на Математическия резерв
Доходност от инвестиции	Намаление с 100 bp	Увеличение с 4.2%	Увеличение с 100 bp	Намаление с 4.2%
Смъртност	Увеличение с 50%	Увеличение с 0.2%	Намаление с 50%	Намаление с 0.2%
Разходи	Увеличение с 20%	Увеличение с 1.4%	Намаление с 20%	Намаление с 1.4%
Откупи	Увеличение с 25%	Намаление с 0.1%	Намаление с 25%	Увеличение с 0.1%

21.1.3 Управление на застрахователния риск по животозастраховане

Цели и политики за управление на застрахователния риск по животозастраховане

Групата управлява застрахователния риск по животозастраховане, който поема, чрез ограничения на застрахователните лимити, подобряване на процедурите за сключване на договорите, разработване на нови продукти и методи за ценообразуване, централизирано управление на презастраховането и мониторинг на възникващите искове.

Групата използва методи за оценка и контрол на застрахователните рискове, включващи различни анализи и тестове на чувствителността. Теорията на вероятностите се прилага при ценообразуването на портфейла от животозастрахователни полици и заделяне на застрахователни резерви по животозастраховане. Основният риск е свързан с факта, че честотата и размера на щетите и претенциите може да бъдат по-големи от очакваните стойности.

Застрахователният риск е свързан с отклонението на извършените плащания за щети от очакваната им стойност произтичащо от факта, че честотата и размерът на претенциите е по-голям от прогнозираните. Застрахователните събития са случайни величини, като техният брой и размер е възможно да варира през различните години. Поради характера на всеки животозастрахователен договор, този риск е случаен и съответно непредвидим.

Наблюдение на застрахователния риск по животозастраховане

На годишна база Групата прави анализ на основните рискове включени в условията на полиците. Това са рисковете смъртност, нетрудоспособност и заболяемост.

Групата е направила дългосрочен анализ на смъртността на застрахованите лица по индивидуални договори – застраховки “Живот” за периода 1998-2008. Резултатите от анализа показват, че смъртността на застрахованите лица е значително по-ниска в сравнение със смъртността на общото население в България за посочения период. Резултатите от анализа на риска нетрудоспособност също са благоприятни.

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.1. Застрахователен риск в животозастраховането (продължение)

21.1.3 Управление на застрахователния риск по животозастраховане (продължение)

Презастраховане

Презастрахователната стратегия на Групата по животозастраховане има за цел постигането на диверсификация на рисковете, за да се осигури балансиран портфейл от сходни рискове, което да намали променливостта на резултата. Ръководството на Групата определя степен на самозадържане, сумите над която се презастраховат. На презастрахователя се отстъпват премии над самозадържането, за които е поета отговорност чрез сключения застрахователен договор, какъвто е случаят със застраховките “Живот” и “Злополука”.

Основен презастраховател на Групата в животозастраховането е най-големият презастраховател в света – Munich Reinsurance Company.

21.2 Застрахователен риск по общо застраховане

Дейността на Групата по общо застраховане е свързана с подписването на застрахователни договори, за поемане на рискове, различни от тези по животозастраховането.

Застрахователния риск е свързан до евентуалната невъзможност на застрахователя да погаси задължението си в договорения срок. Застрахователния риск се преценява поотделно за всеки застрахователен договор.

Групата управлява застрахователния си риск, чрез прилагането на ограничения на подписваческите си процедури, подходящи методи за оценка на необходимите премии и за оценка на бъдещите задълженията, презастрахователна политика и мониторинг на извършените разходи за основна дейност.

Застрахователният риск е свързан с отклонението на извършените плащания за щети от очакваната им стойност произтичащо от факта, че честотата и размерът на претенциите е по-голям от прогнозирания. Основно влияние върху броя на предявяваните претенции оказва включването на нови покрития към застрахователните договори, а върху размера им очакваната инфлация.

Застрахователните събития са случайни величини, като техният брой и размер е възможно да варира през различните години. Поради характера на всеки застрахователен договор, този риск е случаен и съответно непредвидим.

21.2.1 Методи за управление на застрахователния риск по общо застраховане

Подписваческа политика

Групата извършва основната си дейност на територията на Р. България.

Подписваческата политика на Групата цели постигането на балансиран портфейл по отношение на видовете застрахователни продукти, като по този начин ще се намали променливостта на общия резултат.

Политиката по приемане на риска се прилага и в рамките на всеки вид бизнес като се изразява в класифицирането му според отрасъла, региона, възрастта и други тарифни фактори. Прилагането и предопределя балансиране на отделния вид бизнес по отношение на индивидуалните рискове.

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.2 Застрахователен риск по общо застраховане (продължение)

21.2.1 Методи за управление на застрахователния риск по общо застраховане (продължение)

Отговорността на Групата за всяко застрахователно събитие при Застраховки на отговорности е в рамките на договорения лимит за едно или повече събития, а при Всички останали застраховки в рамките на подписаната застрахователна сума. Групата сключва презастрахователни договори, за да ограничи влиянието на значими единични събития.

Презастрахователна политика

Групата презастрахова част от рисковете, които застрахова и така ограничава общия размер на задълженията. Презастрахователната политика включва основно непропорционални презастрахователни договори и ограничен брой факултативи.

Презастрахователните договори са пласирани на различни презастрахователи, за да се ограничи ефектът от евентуална загуба в резултат на едно застрахователно събитие.

Оценка на необходимите премии

Групата е изложена на риска да определя недостатъчни по размер премии, с които да не покрива размера на възникналите претенции произтичащи от поетите задължения.

Методите за оценка на необходимата техническа премия отразяват спецификата на съответния застрахователен продукт и общата пазарна ситуация. Групата използва следните калкулации на техническата премия: метод, основаващ се на честотата и средния размер на възникналата претенция и метод, използващ отношението на възникналите претенции и подписаната обща отговорност. Подходите са приложими към статистическите данни за достатъчно дълъг период и за всяка отделна тарифна група.

Извършваната проверка и обработка на статистическата информация осигурява устойчивост на получените резултати. Отклонения в оценката на необходимата премия са възможни, поради изменчивостта в оценката на резервите за щети, които са част от статистическите данни на калкулацията.

Оценка на бъдещите задължения за щети

Групата носи отговорност за всяко застрахователно събитие възникнало през периода на действие на полицата.

При застраховки на отговорности периодът между възникването и предявяването на събитието е 5 години. Процесът по уреждането на претенциите е продължителен и следователно оценката на резерва за възникнали, но непредявени претенции варира, което го прави важна част от общите резерви за щети.

За всички останали застраховки периодът за предявяване на претенцията е 3 години след датата на събитието и оценката на резерва за възникнали, но непредявени претенции е по-надеждна. Големите по размер претенции се наблюдават и оценяват по-отделно.

Резервите за щети се наблюдават и се съпоставят със спечелената премия на съответните застраховки, като отношението им илюстрира присъщата несигурност на процеса на заделянето им.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.2 Застрахователен риск по общо застраховане (продължение)

21.2.1. Методи за управление на застрахователния риск по общо застраховане (продължение)

Към 31.12.2008:

Вид застраховка	Спечелена премия	Заделени резерви	Квота на резервите
Всички други застраховки	135,380	39,366	29.1%
Застраховки на отговорности	65,720	103,392	157.3%
Общо	201,100	142,758	71%

Към 31.12.2007:

Вид застраховка	Спечелена премия	Заделени резерви	Квота на резервите
Всички други застраховки	114,643	37,163	32.4%
Застраховки на отговорности	62,887	69,648	110.8%
Общо	177,530	106,811	60.2%

Групата прилага верижно-стълбов метод за оценка на резерва за възникнали, но непредявени претенции, като използва фактори на развитие за целия период на база собствена статистика. Методът е приложим към застраховки с устойчиви модели на развитие. Източник на несигурност в оценката на резерва са нелогичните фактори на развитие, получени от историческите данни.

При изплащане на обезщетения в чуждестранна валута, Групата е изложена на валутен риск. Промените на обменния курс за валута, различна от евро и български лев, се отразяват на резултатите по финансовите отчети.

Групата има задължения по техническите резерви в чуждестранна валута (USD), които суми са представени като дял от общият размер на вида резерв.

Вид резерв	Към 31.12.2008 задължения в USD	Към 31.12.2007 задължения в USD
Пренос-премиен резерв	1.1%	1.0%
Резерви за щети	6.8%	14.7%
Общо	7.9%	15.7%

Инвестиционната политика на Групата цели съответствие между финансовите активи и задължения в чуждестранна валута.

Процес на уреждане на щетите

Таблицата за развитие на щетимостта се представя с цел определяне на оценка на резерва за висящи плащания, включен във финансовите отчети, като позволява сравнение на резерва за висящи плащания с отчетените такива през предходните периоди. В долната част се представя текущата оценка на претенциите, извършените кумулативни плащания и размера на резерва за висящи плащания към 31.12.2008 в хил. лв.

Тъй като информацията в таблицата осигурява исторически преглед на достатъчността на оценките на неплатените щети отчетени през минали години, не следва да се екстраполира недостиг от минали години върху текущия резерв за висящи плащания.

ГРУПА ДЗИ

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21 УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.2. Застрахователен риск по общо застраховане (продължение)

21.2.1. Методи за управление на застрахователния риск (продължение)

Година на събитие	1998-2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Общо
1 година по-късно	41,959	32,937	30,515	20,505	30,422	50,855	58,640	66,045	331,878
2 година по-късно	66,901	36,016	33,269	24,107	37,753	63,807	71,449		333,303
3 година по-късно	70,523	37,360	29,894	24,772	39,682	68,965			271,195
4 година по-късно	70,967	37,074	30,360	24,416	40,498				203,315
5 година по-късно	71,081	37,797	30,665	24,702					164,245
6 година по-късно	71,984	37,719	31,161						140,865
7 година по-късно	72,272	38,111							110,383
8 -10 година по-късно	72,212								72,212
Обща оценка на обезщетенията	72,212	38,111	31,161	24,702	40,498	68,965	71,449	66,045	413,143

Кумулативни плащания към 31.12.2007 г.	70,748	37,401	30,576	22,693	35,694	56,512	60,635	42,801	357,059
Резерв за висящи плащания към 31.12.2007 г.	1,464	709	586	2 009	4,804	12,453	10,815	23,244	56,084

година на събитие	1998-2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	общо
1 година по-късно	41 505	32 938	30 545	20 781	30 863	51 356	59 466	66 230	82 312	415 996
2 година по-късно	65 575	36 017	33 581	24 843	39 538	65 455	73 848	86 572		425 430
3 година по-късно	69 162	37 361	30 295	25 784	42 002	71 234	83 305			359 143
4 година по-късно	69 591	37 075	30 780	25 490	43 099	73 985				280 021
5 година по-късно	69 703	37 798	31 114	25 829	44 609					209 053
6 година по-късно	70 606	37 720	31 611	26 074						166 012
7 година по-късно	70 879	38 112	31 963							140 954
8 година по-късно	70 820	38 256								109 076
9 -11 година по-късно	70 927									
Обща оценка на обезщетенията	70 927	38 256	31 963	26 074	44 609	73 985	83 305	86 572	82 312	538 003
Кумулативни плащания към 31.12.2008 г.	70 231	37 402	31 257	24 236	40 120	62 867	71 129	71 582	55 777	464 600
Резерва за висящи плащания към 31.12.2008	696	854	707	1 838	4 489	11 118	12 176	14 990	26 535	73 403

Групата не разполага с достатъчно детайлна статистическа информация за размера на резерва за предявени, но неуредени претенции по години на възникване от 1998 г. до 2000 г., поради което в данните по-горе представя единствено размера на кумулативните плащания за тези периоди.

21 УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.2. Застрахователен риск по общо застраховане (продължение)

21.2.1. Методи за управление на застрахователния риск (продължение)

Мониторинг на извършените разходи

Рискът, свързан с разходите на Групата, извършени във връзка с основната му дейност се състои в отклонението им от очакваните такива, породени от намаляване обема на портфейла през отчетната година.

Групата ежесечно наблюдава съотношението между размера на извършените аквизиционни разходи, разходите за уреждане на претенциите и административните разходи и направените при ценообразуването предположения за техните размери.

Значителни отклонения, регистрирани при наблюдението се вземат предвид при преоценката на застрахователните премии.

21.2.2. Анализ на чувствителността на резервите

Резервът за предявени, но неуредени претенции включва оценка на всяка отделна претенция, като за предявените по съдебен ред искове се начислява законна лихва, на основание чл. 86 от Закона за задълженията и договорите. Резултатът на Групата се влияе от изменение на основния лихвен процент, тъй като размерът на законна лихва е 10 процентни пункта над него. Политиката по обслужването на претенциите включва действия, водещи до уреждането на тези искове чрез постигане на извънсъдебни споразумения с клиентите.

Групата използва вътрешен модел на резервите за щети. За определяне продължителността за изплащане на щетите се използват статистически методи базирани на триъгълника на развитие. Измененията в основния лихвен процент влияят върху размера на изплатените през този период обезщетения. Групата е изложено на риска да изплати обезщетения в размер различен от размера на резервите за щети. Влиянието на този риск се ограничава чрез актуализиране на процеса по остойностяване на претенциите.

Дейността на Групата по общо застраховане е свързана с подписването на застрахователни договори, за поемане на рискове, различни от тези по животозастраховането.

21.3 Застрахователен риск по здравно осигуряване

Застрахователният риск, свързан с дейността на Групата по здравно осигуряване, представлява възможност за негативно отклонение от очакваните стойности на задълженията, породена от несигурност в процеса на определянето им.

Основни застрахователни рискове:

- Риск, свързан с премиите – премията, която ще бъде спечелена през следващ период, да не е достатъчна за покритие на поетите отговорности, поради проява на искове с по-висок размер и честота.
- Риск, свързан с резервите – отговорността по щети, възникнали в минал период, но непредявени в отчетния, може да се окаже по-висока от оценената.
- Риск, свързан с разходите на Групата – разчетените разходи за аквизиция, административни разходи и разходи за уреждане на претенции да са по-ниски от реалните поради обем на портфейл по-малък от очаквания.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всячки суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21 УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.4 Финансов риск

Рисковете се контролират с подходяща подписваческа политика, определяне на премии, заделяне на адекватни по размер резерви, инвестиране на резерви и собствени средства и политика по уреждане на претенции.

Към 31 декември 2008 Групата е изпълнила изискванията на чл.90д от Закона за здравното осигуряване в частта за инвестиране на здравноосигурителните резерви.

При оперативната си дейност, Групата е изложена на финансови рискове, които произтичат от финансовите активи и пасиви на Групата, презастрахователни активи и пасиви и технически резерви. Групата е разработила и въвела правила и процедури за управление и контрол на риска с цел да определи, управлява и контролира степента на финансов риск. Правилата и процедурите за управление и контрол на риска се приемат от Управителния съвет и се одобряват от Надзорния Съвет. Главната цел на рисковата политика е да наложи ясно определени параметри за операциите на Групата, така че да ограничи максимално потенциалното негативно влияние на рисковете върху финансовите резултати на Групата.

Като член на Групата Кей Би Си, Групата промени процедурите си по управление на риска в съответствие със стандартите и изискванията на Групата. Тези стандарти включват следните елементи:

а) Подобряване на процеса по управление на риска чрез:

- Създадени са вътрешни комитети за наблюдение на риска – Комитет по управление на активите и пасивите, който да наблюдава и управлява финансовия риск, Комитет по застрахователния риск и Комитет по оперативен риск.
- Подобряване на правилата и процедурите по измерване и управление на риска, отчитането и проследяването на рисковите експозиции. За целта е създаден отдел по управление на риска.

б) Разработване на процедури и системи за идентифициране на рисковете, измерването им и отчитането на тяхното развитие.

в) Разработване на система от лимити и процедури, които определят рисковия толеранс на Групата и ограничават рисковата му експозиция.

Най-важните компоненти на финансовия риск са лихвеният риск, кредитният риск, ликвидният, валутният и пазарен риск.

21.4.1. Кредитен риск

Кредитният риск е рискът контрагентите на Групата да не могат да изплатят своите задължения, когато те станат дължими. Групата заделя провизии за загуби от обезценка към датата на баланса.

Концентрацията на кредитен риск се разпределя между портфейл от инвестиции от финансови активи за търгуване, финансови активи на разположение за продажба, търговските и банковите вземания и в по-малка степен краткосрочни и други инвестиции на Групата. Ограниченията върху експозициите на контрагентите на Групата ДЗИ се определят в съответствие с кредитните политики на Групата Кей Би Си. Поради настояща финансова ситуация броят на контрагентите и матуритета на инвестициите силно е ограничен.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21 УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.4 Финансов риск (продължение)

21.4.2. Пазарен риск

Групата е изложена на различни пазарни рискове. Пазарният риск се свързва с вероятността от настъпване на бъдещи промени в преобладаващите пазарни условия, които биха повлияли съществено върху финансовото състояние на Групата. Пазарните рискове възникват по отношение позициите на Групата в лихвени, валутни, капиталови и други финансови инструменти, които са зависими в една или друга степен от промените в общите или специфични пазарни условия, като промяна в лихвените нива, кредитните маржове, курсовете на чуждестранните валути, цените на капиталовите инструменти и други подобни. Пазарният риск е извън контрола на Групата и като цяло не може да бъде диверсифициран. Основен метод за намаляване на пазарния риск и неговите компоненти е събиране и обработване на информация за макроикономическата среда и на тази база – прогнозиране и приспособяване на инвестиционната политика към очакваните промени в средата.

В края на 2008 и началото на 2009 в резултат от глобалната икономическа криза различни сектори в българската икономика отбелязаха спад в развитието си, което представлява съществена несигурност и риск за тяхното развитие в близко бъдеще. Намаляващите темпове на развитие пораждаат съществена несигурност и в резултат на това, нивото на генерираните приходи, загуби от обезценка, както и преценките на ръководството, в следващи отчетни периоди могат да се различават от настоящите нива. В допълнение на това, съществува риск от промяна в цените на финансовите активи и имотите, която може да има отрицателен ефект върху финансовите отчети.

Валутен риск

Валутният риск е свързан с риска стойността на финансовите активи и пасиви да се промени поради изменение на валутния курс.

Групата е изложена на валутен риск при извършване на транзакции, деноминирани в чужда валута. Транзакциите, деноминирани в чужда валута пораждаат приходи и загуби от разлики във валутни курсове. Към 31.12.2008 г., финансовите активи и пасиви на Групата, деноминирани в евро не пораждаат валутен риск, тъй като в условията на установения валутен борд в страната, курсът на лева към еврото е фиксиран. Тъй като Групата представя финансовите си отчети в лева, последните могат да бъдат повлияни от движения на валутните курсове между валути различни от еврото и българския лев.

В съответствие с политиките на КВС ДЗИ трябва да ограничи валутната си експозиция до, като за тази цел през 2007 г. и в началото на 2008 г. Групата е осъществила няколко сделки с деривативи с оглед ограничаването предимно на експозицията си в щатски долари.

Таблиците по-долу обобщават валутния риск на Групата към 31 декември 2008 и 2007 г. В нея са включени активите и пасивите на Групата по балансова стойност в зависимост от вида оригинална валута.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.4 Финансов риск (продължение)

21.4.2 Пазарен риск (продължение)

Валутни позиции на Групата към 31 декември 2008:

	Лева и Евро	Щатски долари	Общо
АКТИВИ			
Парични средства	10,257	4,451	14,708
Кредити и вземания, възникнали първоначално при Групата	255,533	1,720	257,253
Финансови активи държани за търгуване	6,498	-	6,498
Облигации, държани на разположение за продажба	188,552	3,411	191,963
Капиталови инвестиции на разположение за продажба	220	-	220
Инвестиционни имоти	18,908	-	18,908
Материални и нематериални дълготрайни активи	18,032	-	18,032
Актив по отсрочени данъци	1,511	-	1,511
Дял на презастрахователя в заделените резерви	5,977	6,852	12,829
Отсрочени аквизиционни разходи	2,827	49	2,876
Вземания по регреси	2,698	-	2,698
Вземания и аванси	67,239	145	67,384
ОБЩО АКТИВИ	578,252	16,628	594,880
ПАСИВИ			
Краткосрочни задължения	33,080	-	33,080
Отрицателна справедлива стойност на деривати	-	715	715
Депозити по застраховки	4,872	-	4,872
Резерви по животозастраховане	85,247	2,773	88,020
Резерви по общо застраховане	199,263	10,404	209,667
Резерв по здравно осигуряване	1,559	-	1,559
Пасив по отсрочени данъци	1,779	-	1,779
	325,800	13,892	339,692
ОБЩО ПАСИВИ			
Нетна валутна позиция	252,452	2,736	255,188

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всячки суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.4 Финансов риск (продължение)

21.4.2 Пазарен риск (продължение)

Валутни позиции на Групата към 31 декември 2007:

	Лева и Евро	Щатски долари	Общо
АКТИВИ			
Парични средства	15,911	2,844	18,755
Кредити и вземания, възникнали първоначално при Групата	293,043	3,767	296,810
Финансови активи държани за търгуване	43,818	-	43,818
Облигации, държани на разположение за продажба	79,949	19,860	99,809
Капиталови инвестиции на разположение за продажба	266	-	266
Инвестиционни имоти	17,892	-	17,892
Дълготрайни активи държани за продажба	5,159	-	5,159
Материални и нематериални дълготрайни активи	23,058	-	23,058
Актив по отсрочени данъци	311	-	311
Дял на презастрахователя в заделените резерви	6,454	5,969	12,423
Отсрочени аквизиционни разходи	2,362	-	2,362
Вземания по регреси	3,366	-	3,366
Вземания и аванси	57,775	749	58,524
ОБЩО АКТИВИ	549,364	33,189	582,553
ПАСИВИ			
Краткосрочни задължения	26,242	-	26,242
Депозити по застраховки	4,190	-	4,190
Резерви по животозастраховане	81,377	2,636	84,013
Резерви по общо застраховане	162,143	11,133	173,276
Резерв по здравно осигуряване	1,158	-	1,158
Пасив по отсрочени данъци	1,133	-	1,133
ОБЩО ПАСИВИ	276,243	13,769	290,012
Нетна валутна позиция	273,121	19,420	292,541

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.4. Финансов риск (продължение)

21.4.2 Пазарен риск (продължение)

Лихвен риск

Лихвеният риск е свързан с ефектите от изменението на пазарните лихвени равнища върху финансовото състояние на Групата и нейните парични потоци. Справедливата стойност на облигациите с фиксиран купон, включени в инвестиционния портфейл на Групата може да се промени в резултат на промените в пазарните лихвени проценти. Лихвените доходи от инструментите с плаваща лихва, както и доходността, очаквана от държателите на полици, може да се промени при промяна на пазарните лихвени проценти. Лихвеният риск се наблюдава и управлява чрез подходящ избор между инструменти с фиксирана и плаваща лихва, както и чрез съпоставяне на матуритета на активите и задълженията.

През 2008 са предприети мерки за постепенно увеличаване на падежната структура на портфейлите с цел намаляване на лихвения риск за Групата. Оценки на паричните потоци, както и въздействието на движенията на лихвените проценти, свързани с инвестиционния портфейл и застрахователните резерви се моделират и преглеждат регулярно. Основната цел на тези методи е да ограничи нетните промени в стойността на активите и пасивите, произтичащи от движенията на лихвените проценти.

Макар че е по-трудно да се измери чувствителността на застрахователните пасиви към евентуални промени в лихвените нива отколкото тази на свързаните активи, ръководството на Групата счита, че движенията в лихвените проценти ще предизвикат промени в стойността на активите, които значително ще компенсират промени в стойността на пасивите, свързани с основните продукти. Моделите, които се използват за описание на чувствителността на задълженията по отношение на лихвения процент се базират на стандартите на Групата Кей Би Си и се преглеждат всяка година.

Стойността на активите на Групата зависи от динамиката на пазарните лихвени проценти. Групата е изложена на риск от колебание в лихвените проценти, тъй като доходността на лихвоносните активи се променя в резултат от промените в пазарните лихвени проценти. По отношение на плаващите лихвени проценти Групата е изложена на риск в зависимост от лихвения индекс, към който е привързан съответния финансов инструмент. За оценка на очаквания матуритет на задълженията са използвани вътрешни модели, което позволява по прецизно разпределение на пасивите според тяхната продължителност. В резултат на направените през 2008 дългосрочни инвестиции, намаляват късите позиции на активите относно задълженията, което води до намаляването на лихвения риск.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.4. Финансов риск (продължение)

21.4.2. Пазарен риск (продължение)

Към 31 декември 2008

	До 1 година	1-5 година	Над 5 години	Нелихво- носни	Общо
АКТИВИ					
Парични средства	14,708	-	-	-	14,708
Кредити и вземания, възникнали първоначално при Групата	199,373	35,790	20,000	2,090	257,253
Финансови активи държани за търгуване	6,410	-	-	88	6,498
Облигации, държани на разположение за продажба	37,386	90,382	57,992	6,203	191,963
Капиталови инвестиции на разположение за продажба	-	-	-	220	220
Инвестиционни имоти	-	-	-	18,908	18,908
Материални и нематериални дълготрайни активи	-	-	-	18,032	18,032
Актив по отсрочени данъци	-	-	-	1,511	1,511
Дял на презастрахователя в заделените резерви	-	-	-	12,829	12,829
Отсрочени аквизиционни разходи	-	-	-	2,876	2,876
Вземания по регреси	-	-	-	2,698	2,698
Вземания и аванси	-	-	-	67,384	67,384
ОБЩО АКТИВИ	257,877	126,172	77,992	132,839	594,880
ПАСИВИ					
Краткосрочни задължения	33,080	-	-	-	33,080
Отрицателна справедлива стойност на деривати	-	-	-	715	715
Депозити по застраховки	4,872	-	-	-	4,872
Резерви по животозастраховане	4,671	6,732	76,617	-	88,020
Резерви по общо застраховане	168,391	33,036	8,240	-	209,667
Резерв по здравно осигуряване	1,559	-	-	-	1,559
Пасиви по отсрочени данъци	-	-	-	1,779	1,779
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ	212,573	39,768	84,857	2,494	339,692
Нетна лихвена експозиция	45,304	86,404	(6,865)	130,345	255,188

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.4 Финансов риск (продължение)

21.4.2 Пазарен риск (продължение)

Към 31 декември 2007

	До 1 година	1-5 година	Над 5 години	Нелихво- носни	Общо
АКТИВИ					
Парични средства	18,755	-	-	-	18,755
Кредити и вземания, възникнали първоначално при Групата	295,690	1,120	-	-	296,810
Финансови активи държани за търгуване	30,846	-	12,972	-	43,818
Облигации, държани на разположение за продажба	24,140	41,781	33,888	-	99,809
Капиталови инвестиции на разположение за продажба	-	-	-	266	266
Инвестиционни имоти	-	-	-	17,892	17,892
Дълготрайни активи държани за продажба	-	-	-	5,159	5,159
Материални и нематериални дълготрайни активи	-	-	-	23,058	23,058
Актив по отсрочени данъци	-	-	-	311	311
Дял на презастрахователя в заделените резерви	-	-	-	12,423	12,423
Отсрочени аквизиционни разходи	-	-	-	2,362	2,362
Вземания по регреси	-	-	-	3,366	3,366
Вземания и аванси	-	-	-	58,524	58,524
ОБЩО АКТИВИ	369,431	42,901	46,860	123,361	582,553
ПАСИВИ					
Краткосрочни задължения	-	-	-	26,242	26,242
Депозити по застраховки	4,190	-	-	-	4,190
Резерви по животозастраховане	-	84,013	-	-	84,013
Резерви по общо застраховане	66,465	106,811	-	-	173,276
Резерв по здравно осигуряване	1,158	-	-	-	1,158
Пасиви по отсрочени данъци	-	-	-	1,133	1,133
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ	71,813	190,824	-	27,375	290,012
Нетна лихвена експозиция	297,618	(147,923)	46,860	95,986	292,541

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.4 Финансов риск (продължение)

21.4.2 Пазарен риск (продължение)

Ценови риск

Групата търгува с финансови инструменти, заемайки позиции по инструменти, търгувани на борсови и извън-борсови пазари, с цел да се възползва от краткосрочните ценови промени на паричния и капиталовия пазар и пазара на облигации.

Лихвените ценни книжа и финансовите инструменти за търгуване и на разположение за продажба на Групата са изложени на ценови риск, произтичащ от несигурността по отношение на бъдещите цени на инструментите. Този риск се управлява посредством диверсифициране на инвестиционния портфейл по експозиции. Пазарните позиции на Групата се следят редовно от ръководството на Групата.

21.4.3 Ликвиден риск

Ликвидният риск е свързан с несъответствие на матуритетните структури на активите и пасивите. Дружествата от Групата ежедневно изплащат обезщетения и задължения, които възникват при обичайната дейност. Дружествата от Групата ежедневно следят и контролират своите потребности от ликвидни средства чрез управление на входящите и изходящите парични потоци. Поддържа се достатъчно ниво на парични средства и парични еквиваленти в наличност, за да се финансира дейността и да се смекчат колебанията в паричните потоци.

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.4 Финансов риск (продължение)

21.4.3 . Ликвиден риск (продължение)

Матуритетна структура

Следващите таблици представят анализ на активите и пасивите на Групата към 31 декември 2008 и 2007 по матуритетна структура, според остатъчния срок до падежа:

Към 31 декември 2008:

	На поискване	До 1 година	1-5 година	Над 5 години	Без падеж	Общо
АКТИВИ						
Парични средства	14,708	-	-	-	-	14,708
Кредити и вземания, възникнали първоначално при Групата	195,847	-	35,790	25,616	-	257,253
Финансови активи държани за търгуване	-	6,498	-	-	-	6,498
Облигации, държани на разположение за продажба	-	27,870	97,109	66,984	-	191,963
Капиталови инвестиции на разположение за продажба	-	-	-	-	220	220
Инвестиционни имоти	-	-	-	-	18,908	18,908
Материални и нематериални дълготрайни активи	-	-	-	-	18,032	18,032
Актив по отсрочени данъци	-	-	-	-	1,511	1,511
Дял на презастрахователя в заделените резерви	-	12,405	-	-	424	12,829
Отсрочени аквизиционни разходи	-	-	-	-	2,876	2,876
Вземания по регреси	-	2,698	-	-	-	2,698
Вземания и аванси	-	67,384	-	-	-	67,384
ОБЩО АКТИВИ	210,555	116,855	132,899	92,600	41,971	594,880
ПАСИВИ						
Краткосрочни задължения	-	33,080	-	-	-	33,080
Отрицателна справедлива стойност на деривати	-	-	-	-	715	715
Депозити по застраховки	-	-	-	4,872	-	4,872
Резерви по животозастраховане	-	4,671	6,732	76,617	-	88,020
Резерви по общо застраховане	-	168,391	33,036	8,240	-	209,667
Резерви по здравно осигуряване	-	1,559	-	-	-	1,559
Пасиви по отсрочени данъци	-	-	-	-	1,779	1,779
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ		207,701	39,768	89,729	2,494	339,692
Разлика в падежната структура	210,555	(90,846)	93,131	2,871	39,477	255,188

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008
 Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.4 Финансов риск (продължение)

21.4.3 Ликвиден риск (продължение)

Към 31 декември 2007:

	На поискване	До 1 година	1-5 година	Над 5 години	Без падеж	Общо
АКТИВИ						
Парични средства	18,755	-	-	-	-	18,755
Кредити и вземания, възникнали първоначално при Групата	-	291,290	5,520	-	-	296,810
Финансови активи държани за търгуване	-	24,877	5,969	12,972	-	43,818
Облигации, държани на разположение за продажба	-	2,881	41,781	55,147	-	99,809
Капиталови инвестиции на разположение за продажба	-	-	-	-	266	266
Инвестиционни имоти	-	-	-	-	17,892	17,892
Дълготрайни активи държани за продажба	-	-	-	-	5,159	5,159
Материални и нематериални дълготрайни активи	-	-	-	-	23,058	23,058
Актив по отсрочени данъци	-	-	-	-	311	311
Дял на презастрахователя в заделените резерви	-	-	-	-	12,423	12,423
Отсрочени аквизиционни разходи	-	-	-	-	2,362	2,362
Вземания по регреси	-	-	3,366	-	-	3,366
Вземания и аванси	-	58,524	-	-	-	58,524
ОБЩО АКТИВИ	18,755	377,572	56,636	68,119	61,471	582,553
ПАСИВИ						
Краткосрочни задължения	-	26,242	-	-	-	26,242
Депозити по застраховки	-	4,190	-	-	-	4,190
Резерви по животозастраховане	-	-	84,013	-	-	84,013
Резерви по общо застраховане	-	173,276	-	-	-	173,276
Резерви по здравно осигуряване	-	1,158	-	-	-	1,158
Пасиви по отсрочени данъци	-	-	-	-	1,133	1,133
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ	-	204,866	84,013	-	1,133	290,012
Разлика в падежната структура	18,755	172,706	(27,377)	68,119	60,338	292,541

21. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

21.5. Операционен риск

Операционния риск се изразява в отклонение от очакваните резултати произтичащо от неадекватни или не действащи вътрешни процеси, хора и системи, или от външни събития. За управление на операционния риск и при прилагане и разработване на методи, политики и процедури, Дружествата от Групата ДЗИ използва и въвежда действащата методика и стандарти на Група КВС. Главни инструменти за управлението на операционния риск са:

- База данни за операционни събития довели до реализирана загуба;
- Въвеждане на стандарти на Група КВС за управление на операционния риск;
- Оценки и анализи на случили се операционни събития във финансовия сектор;
- Организиране на работни групи за извършване на самооценка на операционния риск;
- Откриване и анализиране на ключови рискови индикатори в ежедневната оперативна дейност.

През 2008 управлението на операционния риск е обособено в новосъздадена дирекция „Управление на стойността и риск”. За целите на управлението на операционния риск функционира „Комитет по операционния риск” с председател Изпълнителен Директор Финанси и Риск. Също така са определени отговорници по операционния риск в направленията – общо застраховане, животозастраховане, счетоводство, информационни технологии, правна дирекция. Работата на Дирекция „Управление на стойността и риска” и отговорниците по операционен риск е в тясно сътрудничество с всички обособени звена на дружествата от Групата на ДЗИ.

През 2008 са реализирани:

- Преглед и анализ на съществуващите правила и процедури за управление на операционния риск в Групата;
- Въведена е работната рамка на Група КВС за управление на операционния риск;
- Приет е план 2009 за оценка и въвеждане на стандарти за работа с цел управление на операционния риск, предстои въвеждането на базата данни за операционни събития довели до реализирана загуба.

Като част от отговорностите на управлението на операционния риск е и осигуряване на „Непрекъснатостта на Бизнеса”, с което се цели поддържането на критичните бизнес функции, процеси и услуги, тяхното организиране, управление или възстановяване/възобновяване в рамките на разумни срокове при непредвидено, изцяло или частично бизнес прекъсване. Приета е работна рамка на стандарт на Група КВС за „Непрекъснатост на Бизнеса”, предстои приемане на планове за управление при кризисни ситуации, както анализ на всички процеси на Дружествата на Групата и изготвяне на планове за тяхното подsigуряване и възстановяване в случай на непредвидени бизнес прекъсвания или кризисни ситуации.

Правилата и процедурите за управление на операционния риск се приемат на Комитета по операционен риск след което се представят за одобрение и приемане от Управителните съвети.

ГРУПА ДЗИ

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

22. ОТЧИТАНЕ ПО СЕКТОРИ

Активите и пасивите на Групата към 31 декември 2008 по отчетни сегменти са както следва:

	Общо застраховане	Живото- застраховане	Нефинансови институции	Елиминации	Общо
АКТИВИ					
Материални и нематериални дълготрайни активи	8,390	10,568	84	(1,010)	18,032
Инвестиции в дъщерни и асоциирани дружества	4,909	85,998	26	(90,933)	-
Инвестиционни имоти	8,019	11,314	-	(425)	18,908
Кредити и вземания, възникнали първоначално при Групата	105,716	142,032	9,505	-	257,253
Финансови активи на разположение за продажба	83,104	108,091	988	-	192,183
Финансови активи, държани за търгуване	-	6,404	94	-	6,498
Парични средства	10,384	4,100	224	-	14,708
Отсрочени аквизиционни разходи	-	2,876	-	-	2,876
Дял на презастрахователите в заделните резерви	12,405	424	-	-	12,829
Вземания по записани застрахователни премии	49,070	8,204	1,432	-	58,706
Вземания по регреси	2,698	-	-	-	2,698
Актив по отсрочени данъци	383	1,128	-	-	1,511
Други активи	6,017	2,616	154	(109)	8,678
ОБЩО АКТИВИ	291,095	383,755	12,507	(92,477)	594,880

ГРУПА ДЗИ

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

22. ОТЧИТАНЕ ПО СЕКТОРИ (продължение)

СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Собствен капитал и резерви

	Общо застраховане	Живото- Застраховане	Нефинансови институции	Елиминации	Общо
Основен капитал	81,000	38,600	10,225	(91,225)	38,600
Запасен фонд	309	2,391	22	-	2,722
Преоценъчен резерв	(5,393)	(4,495)	(33)	-	(9,921)
Общи резерви	(19,294)	243,574	355	(1,519)	223,116

ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Малцинствено участие

Технически резерви

Резерви по животозастраховане	-	88,020	-	-	88,020
Резерви по общо застраховане	208,870	797	-	-	209,667
Резерви по здравно осигуряване	-	-	1,559	-	1,559

Общо технически резерви

Краткосрочни задължения

Деривативни финансови инструменти

Депозити по застраховки	-	4,872	-	-	4,872
Пасив по отсрочени данъци	891	888	-	-	1,779
Други краткосрочни задължения	24,712	8,393	379	(404)	33,080
Общо краткосрочни задължения	25,603	14,868	379	(404)	40,446

ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	291,095	383,755	12,507	(92,477)	594,880

ГРУПА ДЗИ

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧАВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

22. ОТЧИТАНЕ ПО СЕКТОРИ (продължение)

Активите и пасивите на Групата към 31 декември 2007 по отчетни сегменти са както следва:

	Общо застраховане	Живото- застраховане	Нефинансови институции	Елиминации	Общо
АКТИВИ					
Материални и нематериални дълготрайни активи	9,804	11,508	2,828	(1,082)	23,058
Дълготрайни активи държани за продажби	-	5,159	-	-	5,159
Инвестиции в дъщерни и асоциирани дружества	4,164	29,988	26	(34,178)	-
Подчинен срочен дълг	-	15,000	-	(15,000)	-
Инвестиционни имоти	9,531	8,786	-	(425)	17,892
Кредити и вземания, възникнали първоначално при Групата	82,752	208,854	7,762	(2,558)	296,810
Финансови активи на разположение за продажба	36,416	63,354	305	-	100,075
Финансови активи, държани за търгуване	22,462	17,556	3,800	-	43,818
Парични средства	10,523	5,726	2,506	-	18,755
Отсрочени аквизиционни разходи	-	2,362	-	-	2,362
Дял на презастрахователите в заделените резерви	11,967	456	-	-	12,423
Вземания по записани застрахователни премии	43,212	8,160	1,152	-	52,524
Вземания по регреси	3,366	-	-	-	3,366
Актив по отсрочени данъци	253	58	-	-	311
Други активи	4,015	1,797	365	(177)	6,000
ОБЩО АКТИВИ	238,465	378,764	18,744	(53,420)	582,553

ГРУПА ДЗИ

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

22. ОУЧИТАНЕ ПО СЕКТОРИ (продължение)

СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	Общо застраховане	Живото- Застраховане	Нефинансови институции	Елиминации	Общо
Собствен капитал и резерви					
Основен капитал	26,000	38,600	9,075	(35,075)	38,600
Запасен фонд	191	2,391	22		2,604
Преоценъчен резерв	(341)	3,544	(24)		3,179
Общи резерви	4,294	239,167	349	4,019	247,829
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	30,144	283,702	9,422	(31,056)	292,212
Малцинствено участие				329	329
Технически резерви					
Резерви по животозастраховане		84,013			84,013
Резерви по общо застраховане	171,872	1,404			173,276
Резерви по здравно осигуряване			1,158		1,158
Общо технически резерви	171,872	85,417	1,158		258,447
Краткосрочни задължения				(7,693)	26,242
Депозити по застраховки	20,810	4,961	8,164		4,190
Подчинен срочен дълг	15,000	4,190		(15,000)	
Пасив по отсрочени данъци	639	494			1,133
Други краткосрочни задължения					
Общо краткосрочни задължения	36,449	9,645	8,164	(22,693)	31,565
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ	238,465	378,764	18,744	(53,420)	582,553

БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2008

Всички суми са в хиляди български лева, освен ако не е посочено друго

23. СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Към 31 декември 2008 и 2007 свързано лице за Групата е КБС Иншурънс НВ, Белгия основен акционер, притежаващ близо 90% от капитала на Дружеството-майка (виж бел. б) и негови дъщерни дружества. Крайното дружество-майка е Кей Би Си Груп НВ, Белгия.

ОПИСАНИЕ	Обем на сделките през 2008	Салда към 31.12.2008	Обем на сделките през 2007	Салда към 31.12.2007
СДЕЛКИ СЪС СИБАНК АД (Дъщерно дружество на Кей Би Си Груп Н.В.):				
Предоставени депозити, нетно (включително натрупани лихви)	118,846	186,855	-	-
Разплащателни сметки, нетно (включително натрупани лихви)	852	8,069	-	-
Приходи от лихви	7,928	-	-	-
СДЕЛКИ С ДРУГИ ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА НА КЕЙ БИ СИ ГРУП				
Покупка на корпоративни облигации	25,000	25,000	-	-

24. ДРУГИ ОПОВЕСТЯВАНИЯ

Застрахователните резерви представляват стойността на поети задължения към застрахованите лица по влезли в сила застрахователни договори. Тези задължения по животозастраховане и общо застраховане са в размер на 297,687 хил. лв. (2007: 257,289 хил. лв.), респективно нето от отсрочените аквизиционни разходи и от дела на презастрахователите – 281,982 хил. лв. (2007: 242,504 хил. лв.). Кодексът за застраховането изисква размерът на инвестициите на застрахователни (технически) резерви да надвишава или поне да е равен на размера на тези резерви. Към 31 декември 2008 сумата на инвестициите на застрахователните резерви превишава изискуемия размер, като са спазени всички изисквани от Кодекса за застраховането съотношения.